ſexui non contradicunt. Iiſdem privilegiis fruuntur Tertiarii, & Oblati cum ipſis fratribus clauſtraliter viventes, ex Conſtitut. 22. *Dum intra*, edita in Concil. Lateranenſ. *Seſſ.* 11. a Leone X. 1. Martii 1518. §. 21. *vid. n.* 3581.

3426 Item iiſdem fruuntur Tertiariæ non clauſtraliter, ſed in domibus ſuis viventes, etiam ſi ſint viduæ: quæ tamen Tertiariarum Regulam ſervant, & faciunt ſolum votum caſtitatis ex Ordinarii licentia. Non eſt autem neceſſe, quod emittant alia duo vota; idque ex Concil. Lateranen. *citat.* Unde ſunt vere ſæculares. Harum tamen Confeſſarii eſſe debent ab Ordinario loci approbati, ex Decreto S. Congr. 20. Decembr. 1556. & 31. Januarii 1620. apud Lantuſcam, *v. Tertiariæ*, & Peyr. in Conſt. 4. Sixti IV. §. 7.

3427 Moniales S. P. Dominici communicare cum privilegiis aliorum Ordinum (exceptis odioſis, & eorum ſexui repugnantibus) etiam ſi Fratrum Ordinis Minorum, aut Ordinariorum locorum regimini earum Monaſterium ſit commiſſum, docet Donatus *tom.* 3. *tract.* 2. *quæſt.* 18. & 19. Idem dic de Clariſſis.

3428 Prælati Regulares poteſtatem a prædictis caſibus abſolvendi, & ſuper eis reſpective diſpenſandi, poſſunt alteri generaliter delegare, quia eſt poteſtas ordinaria.

3429 Juriſdictio enim delegata eſt, quæ competit ex particulari ſuperioris commiſſione, quæque ſequitur perſonam; & hæc expirat morte concedentis, niſi cauſa ſit incœpta, aut ſit data a Summo Pontifice, vel Principe Supremo ad univerſitatem cauſarum. Ordinaria vero eſt, quæ competit ex lege generali, & perpetua, quæque ſequitur officium, non perſonam, qualis eſt præfata juriſdictio Prælati Regularis; & hæc non expirat morte concedentis.

3430 In Confeſſariis, ut a prædictis reſervatis abſolvant, non ſufficit ſimplex approbatio in Confeſſario; ſed requiritur ulterius generalis, aut ſpecialis deputatio ad illos, ut liquet ex privilegiis.

3431 Prælati Regulares ſuos ſubditos abſolvere poſſunt, ac diſpenſare, & pariter ab iiſdem abſolvi, & diſpenſati non ſolum in loco ſuæ juriſdictionis, ſed etiam extra, Melphi in Conſt. *cap.* 7. *ſtat.* 1.

3432 Quantum ad Guardianos, affirmant poſſe a reſervatis Papæ abſolvere, & abſolvi. Port. *verb. Prælatus*, & Rodriq. *in comp. reſ.* 3.

Dico verius non poſſe; Melphi *cap.* 7. *ſtat.* 1. *pag.* 504. quia quamvis poſſent, quantum eſt ex vi privilegii, quatenus eos comprehendit *ex numer.* 3379. non poſſunt tamen ex jure particulari noſtræ Religionis, quæ in Capitulo Generali tale privilegium quoad Guardianos non acceptavit, fundata in Trid. *Seſſ.* 14. *cap.* 7. *ubi ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere viſum eſt ut graviora crimina non a quibuſvis, ſed a ſummis dumtaxat Sacerdotibus abſolverentur*. Idem ibi eſt conceſſum Epiſcopis in ſuis Diœceſibus, & inde authoritatem quaſi Epiſcopalem habentibus, cujuſmodi ſunt Provinciales, minime Guardiani; hac de cauſa *in ſtat. cap.* 7. §. 2. per tria Capitula Generalia habetur.

(Decernimus, & ſancimus, ut in illis caſibus, quos per ſtatuta Generalia, aut per Conſtitutiones Apoſtolicas reſervatos eſſe, aut reſervari contigerit, nemo abſolvere quemquam præſumat ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrenda, niſi a Generali, vel Provinciali Prælato abſolvendi facultatem accipiat.)

3433 Hinc in noſtra Religione Guardiani, licet ſint ipſo jure Confeſſarii, facultatem ſuper reſervatis Papæ, aut Provinciali non habent, niſi ab ipſo Provinciali obtineant. In cæteris vero Religionibus conſulat unuſquiſque propria ſtatuta: *v. num.* 3303.

3434 Illud certum eſt, Guardianum non poſſe approbare Confeſſarios pro aliis; ſed id ſolum ad Generales, Provinciales, aut Cuſtodes cuſtodias habentes ſpectare: *v. num.* 3379.

3435 In Ordine noſtro reſervatur Provincialibus gravis percuſſio. At in noſtris ſtatutis conceditur, ut poſſit ab ea, etiam in foro externo, abſolvere (ſi non ſit atrox, aut ſubditi in Prælatum) Guardianus, vel eo abſente per diem naturalem Vicarius, ſi Miniſtri præſentia intra triduum haberi non poſſit.

Poteſtatem ad diſpenſandum quoad alia, quæ ad Sacram Pœnit. non ſpectant, vide in comp. Rodriquez *reſ.* 32. & Melphi *in comment. cap.* 2. *ſtat.* 14. §. 3. qui fuſe agit de pœnis contra male promotos ad Ordines.

MONIALES

3436 NOn exemptas ſubdi caſibus reſervatis ab Epiſcopo, non eſt dubium, quia ſunt ejus ſubditæ.

Exemptæ vero ſubduntur caſibus reſervatis proprio Prælato Regulari. Unde Ordinarius pro his non poteſt alios reſervare caſus, niſi illos, qui ad clauſuram ſpectant, quia moniales exemptæ ſolum quoad clauſuram ſunt Ordinario ſubjectæ. Idem dic de puellis, quæ intra Monaſteria exempta cum educandis morantur, & habitant, quia ratione loci ſunt liberæ ab Ordinarii juriſdictione: *vid. num.* 1450. & 3497. Donatum *tom.* 3. *tract.* 5. *quæſt.* 33. *num.* 2. & facta ab Ordinario reſervatione alicujus caſus ad clauſuram ſpectantis, certum eſt non poſſe Prælatum Regularem ab illo ſuam ſubditam abſolvere.

Denique diſpoſitio, & reſtrictio facta a Clem. VIII. ſuper caſuum reſervatione, relata *n.* 3301. ſolum locum habet pro Monialibus Prælatis Regularibus ſubjectis, minime pro ſubjectis Ordinario; quia Prælatis Regularibus eſt directa. Pelliz. *cap.* 10. *a num.* 45.

NOVITIOS

3437 NOn comprehendi (ait Sieri de Sacramento Pœnitent. *numer.* 779.) a reſervationibus Religionis, quia in odioſis non ſunt ſubditi, ſic communis contra Peregrinum & Laym. *libr.* 4. *tract.* 5. *c.* 4. & quamvis ex quodam vivæ vocis oraculo Pauli V. 5. Auguſti 1609. conceſſum fuerit ſuperioribus Regularibus, ut poſſint reſervare peccata etiam Novitiorum, hoc tamen privilegium non viget, quia ab Urbano VIII. revocata fuere omnia oracula vivæ vocis.

QUÆRES I.

3438 *An Prælati regulares poſſint ſuos ſubditos abſolvere ab excommunicatione contra abortum procurantes a* Sixto V. *inflictas; Inſuper ab excommunicatione, & ſuſpenſione contra ſimoniace promotos ad Ordines ab eodem Sixto fulminatis?*

VIdetur, quod non, quia Sixtus V. ea reſervavit Romano Pontifici, expreſſe comprehendendo in reſervatione etiam ſuperiores Regulares in ordine ad ſubditos.

Reſp. poſſe. Rodr. *in comp. reſ.* 3. *n.* 7. Port. *v. Prælatus*, *n.* 29. Pro quo ſi es curioſus, ſcias, quod Sixtus per Bullam 77. *Effrænatam*, 29 Octobr. 1588. tulit excommunicationem latæ ſententiæ contra procurantes abortum fœtus, ſive animati, ſive inanimati, effectu ſecuto, & contra cooperantes ad illum conſilio, favore, potione, aut alio modo; quam cenſuram reſervavit ſoli Romano Pontifici, comprehendendo etiam ſuperiores Regulares in ordine ad ſuos ſubditos. Greg. vero XIV. per Bullam 8. *Sedes Apoſtolica*, 31. Martii 1591. moderavit rigorem Bullæ Sixti, & proinde abſtulit cenſuram contra procurantes abortum fœtus inanimis, & eam reliquit contra

procurantes abortum fœtus animati; conceſſit tamen Epiſcopis, ut poſſint in foro conſcientiæ ab hujuſmodi peccato & cenſura abſolvere per Confeſſarios ſive Sæculares, ſive Regulares ad id deputatos; at id non conceſſit Superioribus Regularibus, unde quoad hoc non fuit revalidatum privilegium a Sixto V. extinctum.

3439 Poſtea vero recenſita privilegia fuerunt innovata, & in priſtinum reſtituta a Clem. VIII. qui per Bullam 51. *Ratio Paſtoralis Officii*, 20. Decembr. 1667.

Ex certa ſcientia confirmavit, & in priſtinum ſtatum reſtituit omnia privilegia trium Ordinum S. Franciſci utriuſque ſexus, tam propria, quam per communicationem inter ſe, & cum aliis Ordinibus mendicantibus, & non mendicantibus, per ſuos prædeceſſores Pontifices eis conceſſa; *in iis omnibus, in quibus decretis* Concilii Tridentini non adverſentur. Confirmatio autem ex certa ſcientia (ait Rodr. *in comp. reſ.* 3. *n.* 8.) revalidat invalidum, & revocatum, habetque vim innovationis, *c.* 1. *de tranſact. c. quoties, de pactis*. Ex quo concludit Rodr. *citat.* Superiores Regulares poſſe hodie ſuos ſubditos utriuſque ſexus de hoc peccato & cenſura abſolvere etiam in foro externo. Bord. *tom.* 3. *reſ.* 13. *n.* 19.

3440 Super irregularitate ex abortu fœtus animati diſpenſare non poſſunt; quia eſt ex homicidio voluntario injuſto, adeoque eſt exceptuata a Sixto IV. *ut in n.* 3380.

3441. Bord. autem *citat. n.* 14. Rodr. *in comp. reſ.* 52. *n.* 26. Port. & Pelliz. *tract.* 9. *c.* 3. tenent poſſe Prælatos Regulares cum ſuis ſubditis pro utroque foro diſpenſare etiam in tribus irregularitatibus a Sixto Quarto exceptis, videlicet homicidii voluntarii injuſti, bigamiæ, & mutilationis membrorum: idque in virtute Privilegii Pauli Tertii per Bullam 12. *Exponi nobis*, 12. Martii 1645. apud Bullarium Rodr. *pag.* 376. Generali, Abbatibus, Prioribus, & Præſidentibus Ordinis Sancti Benedicti Valliſoletti conceſſi, & per communicationem cæteris Prælatis Regularibus, Generali, Provincialibus, & Guardianis, conceſſit, ut ſequitur.

(Nos igitur, qui ſingulorum ſalutem paterno zelamus affectu, hujuſmodi ſupplicationibus inclinari, vobis quod ſtante immemorabili conſuetudine hujuſmodi, etiam de cætero perpetuis futuris temporibus ſingulis annis prima die Lunæ Quadrageſimæ hujuſmodi omnes, & ſingulas utriuſque ſexus perſonas Ordinis, & Congregationis prædictorum Religioſas, ac eidem Ordini, & Congregationi oblatas, ſeu donatas, necnon Eremitas ſub cura veſtra exiſtentes intra ſepta veſtrorum, ſeu ipſorum pro tempore abſolvendorum Monaſteriorum, ſeu aliorum Regularium locorum, ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, ſententiis, cenſuris, & pœnis pro eos pro tempore quomodolibet incurſis, etiam in caſibus dictæ Sedi quomodolibet reſervatis, exceptis contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini ſolita eſt legi, abſolvere, & cum eis ſuper quibuſvis irregularitatibus per eos pro tempore quavis occaſione, vel cauſa contractis diſpenſare, prout hactenus, ut præfertur, conſueviſtis, dicta auctoritate valeatis, plenam, & liberam eadem authoritate tenore præſentium concedimus facultatem).

Quod privilegium nullam irregularitatem excipit, nec ei opponitur (ait Pelliz. *cit.*) exceptio facta a Sixto; quia uſus privilegii Sixti eſt pro toto anno; Pauli vero eſt limitatus ad unam ſolam diem anni, & ideo eſt conceſſus amplior, eo fine, *ut majori cum animi hilaritate, & ſerenitate Altiſſimo famulari poſſint*: hanc ſententiam probabilem, & tutam in praxi vocat Diana *part.* 4. *tract.* 2. *reſolut.* 63.

3442 Inſuper Sixtus V. per Bullam 91. *Sanctum* 5. Januarii 1588. tulit cenſuram ſuſpenſionis contra male promotos ad Ordines, & ſic promoventes contra Decreta Concil. Trident. per ſaltum, ſine titulo, furtive, ante ætatem, &c. & ultra ſuſpenſionem, tulit excommunicationem contra ſimoniace promotos, & promoventes ad Ordines etiam minores, aut ad tonſuram; quas cenſuras pariter reſervavit Romano Pontifici, comprehendendo etiam ſuperiores Regulares in ordine ad ſubditos,

3443 Quem rigorem moderavit Clemens VIII. per Bullam 40. *Romanum Pontificem* 28. Februari 1595. quatenus Bullam Sixti, & ejus pœnas reduxit ad terminos Sacrorum Canonum, ad Decr. Trident. & ad Conſtit. 7. Pii II. *Cum ex Sacrorum Ordinum*, 17. Novembris 1461. qua ſtatuitur, ut qui extra tempora, aut ante legitimam ætatem, vel abſque dimiſſoriis, *ad aliquam ex ſacris Ordinibus ſe fecerint promoveri a ſuorum Ordinum executione ipſo jure ſuſpenſi ſint; & ſi hujuſmodi ſuſpenſione durante, in eis Ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant*, & nulli reſervat. Decreta Trident. de hac materia ſunt *ſeſſ.* 7. *de reformat. cap.* 10. *ſeſſ.* 21. *de reformat. cap.* 1 & 2. *ſeſſ.* 23. *de reformat. a cap.* 3. *ad* 17. ubi vide ſuſpenſiones, quæ reſervantur.

3444 Licet autem Clemens VIII. cenſuras, & pœnas, quoad alios defectus ſic moderaverit, ſuſpenſionem, & excommunicationem contra ſimoniace ordinantes, & ordinatos a Sixto inflictas voluit in ſuo robore permanere.

3445 Quia tamen idem Clemens VIII. poſtea anno 1597. privilegia antiqua, ut jam dictum eſt *in n.* 3439. innovavit, ſequitur, ut Prælati Regulares poſſint hodie ſuos ſubditos a ſictis cenſuris abſolvere, uti de abortu dictum eſt, & multo magis a ſimonia commiſſa in collatione officii, ſeu beneficii, Rodr. *cit.* & Port. *verb. Prælati poteſtas ad abſolvendum*.

QUÆRES II.

3446 *An Religioſi poſſint confiteri, & a reſervatis abſolvi extra Ordinem?*

REſpond. poſſe, 1. In articulo, ſeu periculo probabili mortis. 2. In caſu neceſſitatis, puta ſi reperirentur in terris infidelium, aut urgeret neceſſitas celebrandi, & Confeſſarius proprius non adeſſet.

3447 Itinerantes confiteri poſſunt Sacerdoti extra Ordinem de licentia ſui ſuperioris, quam licentiam in noſtra Religione dare poteſt Guardianus ex conceſſione Capituli Generalis *in ſtat. cap.* 7. §. 1. *num.* 5. ubi generaliter dicitur: *Niſi eligendi Confeſſarium generalem habuerint a ſuperioribus facultatem*. Nomine autem Superioris, & Prælati venire Guardianum, certum eſt ex iiſdem *ſtat. num.* 1. & ita ſervari in praxi, docet Melphi *in ſtatut. cap.* 7. *ſtatut.* 1. *n.* .... *quæſt.* 6. qui rite ponderat grave fore, ſi Religioſus, ubi Provincialis non eſt, licentiam hanc a Provinciali petere teneretur.

3448 Hæc licentia ſufficit ſi ſit generalis, aut tacita, ſeu præſumpta; imo implicite continetur in ipſa licentia itinerandi. Melphi *citat.*

3449 Religioſus autem itinerans non poteſt eligere Sacerdotem ſimplicem, niſi ad id habeat ſpecialem licentiam ſui ſuperioris, qui quidem poteſt pro ſuis ſubditis ſacerdotem ſimplicem extraneum approbare. Vel niſi deficiat extraneus approbatus; quia tunc poteſt eligere ſimplicem ex præſumpta licentia ſui ſuperioris. His ſecluſis caſibus, Sacerdos extraneus, ſi ſit ſæcularis, debet eſſe approbatus ab Ordinario loci; ſi Regularis, ſufficit, ſi ſit approbatus a proprio Prælato Religionis; quia Trid. in Decr. requirente approbationem Epiſcopi, non incluſit Religioſos, ut advertit Tamburin. *tom.* 1. *pag.* 33. *n.* 17. & Port. *verb. Confeſſor. num.* 14.

3450 Nec poteſt ab extraneo abſolvi a reſervatis, niſi habeat expreſſam licentiam a ſuo Provinciali pro illis; vel niſi habeat ab eo auctoritatem paſſivam, ut abſolvatur ab illis. In caſu autem neceſſitatis pro reſervatis diſcurre juxta regulas generales *de n.* 3354. *ad* 3371.

3451 Hinc Port. *citat.* infert, quod ſi duo Fratres Sacerdotes ſimplices itinerent, non poſſint ad invicem confiteri, niſi expreſſam ad id habuerint licentiam ſui ſuperioris, quam licentiam fatetur eis ex epikeja dare poſſe Guardianum, ſi diſcedant e Conventu, ubi non eſt Provincialis.

3452 Port. *cit. num.* 13. refert Priv. Martini V. Patribus S. Hieron. *ut exiſtentes extra Conventum poſſint eligere Confeſſorem ſæcularem, vel Regularem, qui eos abſolvat in omnibus caſibus, a quibus abſolvi poſſunt exiſtentes in Monaſterio.* Non conceditur autem abſolutio a reſervatis Prælatis Ordinis.

3453 In noſtra Religione Confeſſio Religioſi Reformati facta cum Confeſſario Obſervante, aut e converſo, eſt valida, ſi Confeſſarius ſit a Generali approbatus; quia Obſervantes, & Reformati formant unum corpus ſub uno capite; unde diverſas conſtituunt Provincias ejuſdem Religionis.

3454 Invalida eſt, ſi Confeſſarius ſit approbatus a ſuo ſolo Provinciali (niſi Religioſus Pœnitens ſit hoſpes, aut itinerans) quia Religioſi unius Provincialis non ſunt ſubditi alterius Provincialis; & quia juriſdictio non extenditur in non ſubditos, facultas delegata, quam habet Confeſſarius ab uno Provinciali, non extenditur in ſubditos alterius.

Eadem ratione Confeſſarius unius Provinciæ, ſi ad aliam accedat, non poteſt ibi confeſſiones excipere, ſed illius Provincialis approbatione indiget.

3455 Valida autem eſt, ſi Provincialis Reformatus pro ſuis Confeſſarium Obſervantem approbet, & e converſo; Provincialis enim poteſt (ſpectato jure communi) Sacerdoti externo, tam Religioſo, quam ſæculari, concedere ut ſui Religioſi Confeſſiones excipiat, quia reſpectu ſuorum ſubditorum habet juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, Sieri *de Sacr. Pænit. n.* 773. & Melphi *in Com. cap. 7. ſtatut.* 1. *qui q.* 10. in fine ſubdit:

3456 (Excipio caſum fortuitum, cujuſmodi eſſet, ſi quis ex familia S. Franciſci, vel S. Petri in Monte aureo, ob negotia ad Aracœlitanum Conventum accederet, & ibi celebrare vellet, vel quid ſimile; tunc dico, licite, & valide confiteri. Hoc enim in praxi videmus fieri ex utraque parte. Lege Candidum 2. *part. diſq.* 24. *art.* 57. *dub.* 3. qui docet, poſſe ex privilegio hoſpites etiam alterius Provinciæ confiteri, & abſolvi a reſervatis, ſi Confeſſarii talem facultatem habeant.)

DE POTESTATE CONFESSARIORUM REGULARIUM QUOAD SÆCULARES, ET EXTEROS.

3457 Certum eſt in jure communi, cui accedit conſuetudo, non dari caſus reſervatos Epiſcopis; ſed illos ſolos eis reſervari, quos ipſi in propriis reſpective diœceſibus ſibi reſervant. Vidal. *pag.* 52. cum Com. Hoc præmiſſo.

3458 Dico eos abſolvere poſſe in foro interno conſcientiæ ab omnibus caſibus, & cenſuris reſervatis Papæ, exceptis contentis in Bulla Cœnæ, & intra Italiam, extra Urbem exceptis aliis ſex, de quibus infra *n.* 3473. inſuper exceptis caſibus reſervatis Epiſcopo in ſuis reſpective diœceſibus, Peyr. *tom.* 1. *de ſubdito, in append. q.* 4. *cap.* 10. *pag.* 174. *Item in tom. Priv. in conſt.* 6. Julii II. *& in conſt.* 6. Pii V. Donatus *tom.* 1. *part.* 2. *tract.* 4. *q.* 33. Rodr. *in Comp. reſol.* 3. *a n.* 36. Port. *verb. Confeſs. n.* 22. Vidal. *pag.* 64. Joan. la Crux *de Privil. l.* 2. *cap.* 7. *dub.* 1. *& Com. v. num.* 3492.

3459 Conſtat ex privilegio Societatis, in quo quidem communicant omnes Regulares, conceſſo a Paulo III. per Bullam 7. *Cum inter cunctas.* 3. Junii 1545. apud Bullar. Rodr. *pag.* 370. his verbis:

(Nec non illis ex vobis, qui presbyteri fuerint, quorumcumque utriuſque ſexus Chriſti fidelium ad vos undecumque accedentium Confeſſiones audiendi, & Confeſſionibus diligenter auditis, ipſos, & eorum ſingulos ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, & a quibuſvis ex ipſis caſibus reſultantibus ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis (exceptis contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini ſolita eſt legi) abſolvendi, ac pro eis commiſſis pœnitentiam ſalutarem injungendi: nec non vota quæcumque per eos pro tempore emiſſa (ultramarinis viſitationis liminum Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Urbe, ac S. Jacobi in Compoſtella, nec non Religionis, & Caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutandi &c. plenam, & liberam facultatem, auctoritate Apoſtolica beneplacitum concedimus.

Non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus &c. & litteris Apoſtolicis etiam per Sixtum IV. in Capitulo: *Et ſi Dominici*, & alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Nos, & ſedem prædictam, etiam conſiſtorialiter editis, &c. quibus, &c. expreſſe derogamus:) *vide num.* 3399.

3460 Præmiſſæ particulæ: *auditis eorum confeſſionibus*: intelligendæ ſunt ſecundum juris diſpoſitionem, videlicet ut abſolutio a peccatis fiat in Sacramentali Confeſſione, a cenſuris vero fieri poſſit extra illam. Rod. modo citandus.

3461 Et quia in præmiſſo Privilegio nulla fit limitatio, Rodr. *in Comp. reſol.* 3. *n.* 36. concludit, poſſe Regulares abſolvere Sæculares & exteros utriuſque ſexus ab omnibus caſibus etiam Papæ reſervatis, occultis, aut publicis, nec non a quibuſvis cenſuris, tam a jure, quam ab homine, etiam ſpecialiter, & nominatim latis, dummodo partis ſatisfactio fiat, aut detur ſufficiens cautio de ſatisfaciendo, *ut a n.* 3364. & pro utroque foro: quod firmat ex quadam Declar. Pii V. de anno 1568.

3462 Hæc autem doctrina Rodr. quantum ad excommunicatos nominatim, & quantum ad utrumque forum, non ſubſiſtit.

Et quidem nominatim ab Epiſcopo excommunicatos non poſſe abſolvi, conſtat, quia regulariter hujuſmodi excommunicationes Epiſcopi ſibi ipſis reſervant, ut videri poteſt in formulis; & a reſervatis Epiſcopis Regulares non valent abſolvere ex tot Bullis Pontificiis, & Decretis relatis 3408 *&* 3413. maxime ex Bulla Clem. X. *Supernæ n.* 3295. §. 6. Hinc damnata fuit ab Alex. VII. propoſitio affirmativa *ut in Propoſ.* 12.

3463 Quia regula illa, *majori conceſſo, intelligitur quoque conceſſum, quod minus eſt*; non habet locum, quando minus eſt ſeparabile a majori, in majori non continetur, & inſuper prohibetur.

3464 Præterea adeſt Bulla 115. Clem. VIII. *Quæcumque* 7. Decembris 1604. *quæ in* § 9. loquendo de Confeſſariis Regularibus erga ſæculares habet:

(Ac ab aliis etiam caſibus, tam a Nobis, quam a prædicto noſtro in Urbe Vicario, & locorum Ordinariis reſpective reſervatis, pro tempore reſervandis, & etiam a quavis excommunicatione ab homine lata abſolvere & ſuper irregularitatibus, tam ex aliquo defectu provenientibus, quam occaſione delicti contractis, cum aliquo diſpenſare, prætextu dictorum privilegiorum nullo modo poſſint.) Tambur. *tom.* 2. *de caſibus reſerv. cap.* 11. §. 3. ait, quod, ſi rationabilis ſit cauſa, puta ſi Epiſcopus nimis diſtet, aut licentiam neget, tunc nominatim excommunicatus poſſit pro foro interno abſolvi, ſi ſit diſpoſitus, & per ipſum non ſtet, ut pro foro externo a ſuo Prælato abſolvatur; ita ille.

3465 Item falſum eſt, quod abſolutio a cenſuris poſſit a Regularibus dari etiam pro foro fori. Ex ipſis namque verbis Privilegii Pauli III. *Confeſſionibus auditis: & Pænitentiam ſalutarem injungendi*; ſatis conſtat poteſtatem amplam abſolvendi eſſe datam ſolum pro foro interno conſcientiæ, & nolle Pontificem hujuſmodi delinquentes a judicio externo, & pœna juridica liberare.

Cui accedit praxis, & obſervantia.

3466 Nec juvat Declaratio Pii V. qua Rodr. id probat; quia puto eam comprehendi in revocatione facta a Gregor. XIII. *In tanta*, ut liquet ex dictis *a n.* 3401. *ad* 3404. & rite, quia abſolutio pro foro externo, quoad alienos ſubditos, præjudicat poteſtati Ordinarii proprii, & Judicis, ad quem ſpectat cauſæ cognitio: non

ſic abſolutio ſolum pro foro interno conſcientiæ; hæc namque (ut advertit Donatus) non ligat manum Judicis; non enim impedit proceſſum, nec retardat actum juſtitiæ, nec tollit jus tertii; quia quoad forum judiciale non cenſetur abſolutus, ut dictum eſt *num.* 3315. hinc abſolutus in foro conſcientiæ, eſt abſolutus coram Deo, non coram Eccleſia.

3467 Id ſolum verum eſt, quod docet Diana *p.* 1. *tr.* 11. *q.* 26. cum multis, *quod Judex contra ita abſolutum per Bullam (ſupple tu, vel per privilegia) non tenetur procedere, unde ſi velit eſſe benignus, poteſt acceptare hanc abſolutionem etiam pro foro exteriori, & repellere accuſationem fiſcalis accuſantis illum, vel in ferenda ſententia temperare rigorem, & pœnam.*

3468 Corroboratur mea aſſertio ex aliis ampliſſimis Privilegiis Jubilæi, & Bullæ Cruciatæ, in quibus quidem datur ampla facultas abſolvendi ab omnibus caſibus, & cenſuris a jure, vel ab homine, occultis, aut publicis, Sedi Apoſtolicæ, aut Epiſcopis reſervatis, in ſolo tamen foro conſcientiæ, ut maxime liquet in ampliſſimo Jubilæo contra Turcas edito a Clem. X. § 9. *in n.* 1672. *Inter graviſſimas*, & Decl. Urb. VIII. relata pro Bulla Cruciatæ *in n.* 3406.

3469 Denique omne tollit dubium Clemens X. per Bullam, *Superna* §. 6. quam refero *in n.* 3295. Omnino vide ibi, ubi noſtra aſſertio præcipitur, & irritum declaratur oppoſitum.

3470 Pro foro igitur interno conſcientiæ, & excluſis excommunicationibus ab homine latis, firma & valida ſunt noſtra Privilegia quoad ſæculares, & exteros; atque in ſuo robore remanet Privilegium Pauli Tertii quod nunquam fuiſſe revocatum, immo fuiſſe confirmatum, conſtabit perlegenti Bullas, & Decreta, tam revocativa, quam confirmativa Privilegiorum, *a num.* 3400 *ad num.* 3422.

Imo ſemper fuiſſe in uſu, ut tradunt Doctores *cit.* & Peyr. *in conſt.* 6. Julii II. *n.* 21.

3471 Non obſtat Decretum Sacr. Congr. Epiſc. & Regul. juſſu Clement. VIII. editum 9. Januar. 1601. quod præcipit cuilibet Confeſſario ſæculari aut Regulari extra Urbem intra Italiam degenti, ut nullus ſub prætextu privilegiorum audeat abſolvere a caſibus in Bulla Cœnæ contentis: *Vel alias quomodocumque Sedi Apoſtolicæ reſervatis.*

Non obſtat, inquam, quia prædictum Decr. ob dubia, & difficultates a Regularibus inde expoſita, fuit anno ſequenti 26. Novembris 1602. moderatum per aliud Decr. ejuſdem S. Congr. juſſu ejuſdem Clemen. VIII. editum, ut ſequitur: apud Peyr. *tom.* 1. *citat. pag.* 175. Donatum *tom.* 2. *tr.* 11. *qu.* 17.

3472 (Cum autem dubia quædam, ac difficultates, circa ejuſdem Decreti interpretationem, atque obſervationem, emerſiſſent, eadem S. Congr. ne ullus deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitative locus relinquatur, & ut clarius appareat, in quibus caſibus vigore ejuſdem decreti reſervatis, intelligatur prohibita abſolutio, ſpeciali mandato ejuſdem SS. Domini Noſtri Clementis Papæ VIII. ſimiliter vivæ vocis oraculo, ſuper ea re habito, ipſum Decretum ita moderatur, & declarat, videlicet, ſub ejuſdem prohibitione illos tantum in poſterum comprehendi caſus, qui in Bulla die Cœnæ Domini legi conſueta continentur.

3473 Ac præterea. 1. Violationis immunitatis Eccleſiaſticæ in terminis Bullæ Greg. XIV. 2. Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem. 3. Provocantium, & pugnantium in duello, juxta Decret. Concil. Trid, & Conſt. Greg. XIII. incip. *Ad tollendum.* 4. Injicientium violentas manus in Clericos, juxta Canonem: *Si quis ſuadente diabolo* 17. *q.* 4. ac juris diſpoſitionem. 5. Simoniæ realis ſcienter contractæ. 6. Atque etiam confidentiæ beneficialis. Item omnes caſus, quos Ordinarii locorum ſibi reſervarunt, vel in poſterum reſervabunt.

In quibus omnibus jam enumeratis caſibus dumtaxat, & ſublata etiam pœna inhabilitatis audiendi Confeſſiones, eadem S. Congr. vult, & mandat, dictum Decretum in ſua firmitate, & priſtino robore permanere.

Ac præterea declarat, eos quidem Sacerdotes, tam ſæculares, quam Regulares, qui aliquo ex privilegiis, indultis, & facultatibus in ſupradicto Decreto expreſſis, ſuffulti fuerint, poſſe juxta eorum privilegia, indulta, & facultates, uſu ante idem Decretum receptas, & quæ ſub aliis revocationibus non comprehenduntur, tantum, & non alias abſolvere a caſibus in præſenti declaratione non comprehenſis, &c.)

3474 Ex quo Decreto firmiter concluditur, Privilegium Pauli Tertii remanere in ſuo robore, in quo quidem erat ante recenſitum Decretum de anno 1601. quoad omnes caſus Papæ reſervatos, exceptis contentis in Bulla Cœnæ, reſervatis Epiſcopis, & aliis duntaxat ſex relatis. Conſtat tam ex exceptione in Decreto facta, quoniam exceptio firmat regulam in contrarium, quam ex poſitiva confirmatione poteſtatis quoad alios caſus.

3475 Hoc tamen diſcrimen eſt omnino obſervandum, ut a caſibus reſervatis in Bulla Cœnæ Regulares abſolvere non poſſint nec intra, nec extra Italiam; quia reſervatio Bullæ Cœnæ eſt facta pro toto Orbe Chriſtiano. Idem dic de caſibus reſervatis Epiſcopis, ut conſtat ex Bulla Clem. VIII. *relata num.* 3405. lata pro toto Orbe Chriſtiano ex Decret. Urban. VIII. 17. Novembris 1628. relato in *num.* 3414. *& in Propoſ.* 12. damnata ab Alexand. VII. A reliquis vero ſex caſibus a Clem. VIII. reſervatis, relatis in *num.* 3473. non poſſe intra Italiam, & extra Urbem, poſſe vero in Urbe, & extra Italiam, ut declarat ipſum Decretum Clem. Item in ſuburbiis Urbis, Borbon. *tom.* 2. *reſol.* 6. *num.* 12. quia in favorabilibus termini ſunt ampliandi; unde nomine Civitatis veniunt ſuburbia.

3476 Idem docent Bordon. *cit. num.* 13. & Diana *part.* 3. *tr.* 2. *reſol* 13. in Inſulis Siciliæ, Sardiniæ, & Corſicæ; quia Geographi, & Hiſtoriographi has Inſulas non connumerant cum partibus Italiæ; & Pontifex, quando edit Conſtitutionem pro Italia, & vult Inſulas comprehendere, eas exprimit ſimilibus verbis: *etiam quoad inſulas adjacentes*; quod non facit Decr. Clementis. Oppoſitum tenet *Merullus* apud illos, dicens, in relatis inſulis Decret. Clementis practicari, *vid. tom.* 2. *num.* 292.

3477 Ex dictis colliges, Confeſſarios Regulares abſolvere poſſe a caſibus S. Officii, ſatisfacta parte, modo dicto *in tom.* 2. *num.* 641. *ad* 644 niſi contineant hæreſim formalem externam, nec contineantur in Bulla Cœnæ, nec ſint intra Italiam de aliis ſex, nec Epiſcopis ſint reſervati. Mendo *in Epit. verb. Regulares num.* 28

3478 Demum Pelliz. *de Monialib. cap.* 9. *n.* 19. docet Confeſſarios Regulares etiam intra Italiam poſſe abſolvere Moniales non ſubditas a quinque caſibus a Clem. VIII. reſervatis, quatenus prohibitio abſolutionis eſt facta ſolum reſpectu pœnitentium ſæcularium, minime Regularium. At hoc non probo, quia prohibitio eſt facta reſpectu pœnitentium exterorum abſolute, ut patet ex verbis Decr. de anno 1601. *in num.* 3471.

Vide *tom.* 2. *a num.* 291.

3479 Obiter hic refero privilegium Pauli Tertii per Bullam 48. *Licet debitum* 18. Octobris 1549. conceſſum Generali Societatis Jeſu, & per communicationem Generalibus aliorum Ordinum, ut ſequitur.

§. 33. (Et ut cum aliquos ex Fratribus, ſeu Sociis Societatis hujuſmodi in Saracenorum, & Paganorum, aliorumque infidelium terras, & Provincias alias remotiſſimas, a quibus non poteſt adiri Sedes Apoſtolica, miſerit, poſſit eis auctoritate noſtra facultatem concedere, ut Chriſtianos ibidem commorantes, Confeſſione peccatorum ſuorum audita, & pœnitentia ſalutari injuncta, eos, & eorum quemlibet ab omnibus, & ſingulis eorum

peccatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini reſervatis, & conſequentibus cenſuris, & pœnis abſolvere.

§. 34. Et cum iis, qui ab infidelitate convertentur tantum, & in locis remotiſſimis, qui prius in gradibus non licitis, tamen lege divina non prohibitis, matrimonium contraxerant, ut in iiſdem manere poſſint, diſpenſare.

§. 35. Ac in locis prædictis remotiſſimis, quaſcumque Eccleſias, Hoſpitalia, & alia pia loca, prout expediens fuerit, erigere, ac nunc, & pro tempore erecta reformare, ſine alicujus præjudicio, & veſtes Sacerdotales, pallas, corporalia, calices, altaria, cœmeteria (ſi Epiſcopus, qui ea faciat, Catholicus ibi non adſit) benedicere, ac profanas Eccleſias reconciliare poſſint. Et quæcumque ſtatuta, & ordinationes, deſuper neceſſaria facere, illaque, poſtquam facta fuerint, mutare, alterare, ac illis addere, & detrahere.

§. 36. Ac Præpoſito Provinciali in illis longinquis partibus reſidente decedente, interim dum alius per Generalem Præpoſitum mittitur, loco Præpoſiti ſic decedentis, alium eligere libere, & licite valeant.

§. 37. Et quia in numeroſis populis illarum Regionum, tanta eſt Sacerdotum raritas, ut unus plurium curam populorum ſuſcipere debeat, ut bis eodem die Miſſam celebrare diverſis in locis valeat.)

3480 Ubi nota, Privilegium abſolutionis de §. 33. non revocari per Bullam 115. Clement. VIII. *Quæcumque* 7. Decembr. 1604. relatam *n.* 3464. quia Bulla Clement. expreſſe loquitur de locis fidelium, & Orbis Chriſtiani, ubi ſunt Epiſcopi Catholici.

3481 Similiter Innoc. IV. apud Bullar. Rodr. Bulla 20. conceſſit Sacerdotibus Ordinis Minorum, ut in terris infidelium Chriſtianorum ibi commorantium Confeſſiones audire, & a peccatis, atque cenſuris abſolvere poſſint.

DE POTESTATE IN CENSURAM RESERVATAM OB VIOLATIONEM CLAUSURÆ.

3482 Clauſura violatur per ingreſſum mulierum, aut virorum in Monaſteria Monialium, vel mulierum in Monaſteria virorum, & per egreſſum Monialium a ſuis Monaſteriis.

QUOAD INGRESSUM

3483 Tres ſunt cenſuræ, videlicet excommunicationes latæ ſententiæ in jure fulminatæ.

Prima eſt Concil. Trid. *Seſſ.* 25. *de Regul. & Monialibus c.* 5. contra viros, & mulieres cujuſvis conditionis, ſine Superioris licentia in ſcriptis ingredientes Monaſteria Monialium.

3484 Secunda eſt Greg. XIII. per Bullam 28. *Ubi gratiæ* 24. Junii 1575.

3485 Tertia eſt lata a Clem. VIII. per Decretum de ann. 1602. relatum *n.* 3472. contra violantes clauſuram Monialium ad malum finem. Et de hac non debet eſſe ſermo; quia cum ſit reſervata Rom. Pontifici extra Urbem & intra Italiam, cum excluſione privilegiorum, certum eſt, Confeſſarios Regulares extra Urbem, & intra Italiam, non poſſe ab ea ſæculares abſolvere.

Pelliz. de Monialibus *c.* 5. *n.* 20. docet hanc cenſuram, & reſervationem Clem. VIII non afficere Moniales, ſed ſolum ipſos ingredientes ad malum finem; quia in ea Monialis ſe habet paſſive, & ponitur ut terminus, minime ut ſubjectum.

3486 Prima igitur cenſura Tridentini incurritur, etiamſi ingreſſus non ſit ad malum finem, nec prætextu licentiarum; ſed nulli eſt reſervata; unde poteſt abſolvi a quolibet ſimplici Confeſſario, qui tamen reperiatur ad Monialium Confeſſiones excipiendas deputatus; quod ſemper in hac re eſt ſupponendum ex Bulla Clem. X. *n.* 3291.

3487 Secunda cenſura Greg. XIII. incurritur, etiamſi ingreſſus non ſit ad malum finem, ab omnibus mulieribus cujuſvis conditionis, & ætatis, uſum rationis habentibus, ingredientibus Monaſteria virorum, & ab omnibus viris, & mulieribus cujuſvis conditionis, ingredientibus Monaſteria Monialium. Item a Superioribus utriuſque ſexus, & pariter a cuſtodibus clauſuræ, ut ſunt portinarii, & rotariæ admittentes, aut permittentes ingreſſum ſub prætextu licentiarum Sedis Apoſtolicæ, Legatorum, aut aliorum Prælatorum.

Item a ſingulis Religioſis, & Monialibus tam ſuperioribus, quam privatis, qui illos præſumunt admittere ſub prætextu licentiarum ipſorum Ordinariorum.

3488 Hinc ſuperiores, & cuſtodes clauſuræ incurrunt, ſive poſitive, ſive negative concurrant, nimirum tam admittendo, quam permittendo, & non impediendo, cum poſſent. Perſonæ vero privatæ incurrunt ſolum, ſi poſitive concurrant admittendo, niſi veniant nomine *Conventus*; tunc autem veniunt nomine *Conventus*, quando omnes congregati in unum cum ſuperiore conſentiunt ingreſſum; & tunc incurrunt, etiamſi negative concurrant permittendo ingreſſum.

3489 Talis autem cenſura in vim Bullæ Greg. non incurritur ab ingredientibus, admittentibus, aut permittentibus, niſi ingreſſus tam virorum, & Mulierum in Monaſteria Monialium, quam mulierum in Monaſteria virorum, fiat ſub prætextu licentiarum; & eſt reſervata Romano Pontifici.

3490 Inſuper adeſt etiam excommunicatio reſervata Romano Pontifici lata a Pio Quinto per Bullam 20. 24. Octobr. 1566. quæ incip. *Regularium perſonarum*, contra mulieres ingredi audentes Monaſteria virorum ſub prætextu licentiarum.

3491 Deinde Pius V. per aliam Bullam declaratoriam præcedentis, die 16. Julii 1570. quæ incip. *Decet Romanum Pontificem*, declaravit in præfata Bulla fuiſſe ſuæ intentionis comprehendere mulieres ingredientes Monaſteria virorum etiam ſine prætextu licentiarum.

3492 Ex quibus Bullis Greg. & Pii plura reſolvuntur. Primo. Excommunicatio eſt reſervata Rom. Pontifici. Unde ſi eſt occulta, poteſt abſolvi ab Epiſcopo virtute Decr. Conc. Trid. *Seſſ.* 24. *de refor. c.* 6. minime ſi eſt publica: *ut in n.* 3314 Poſſe tamen abſolvi a Confeſſariis regularibus, etiamſi ſit publica, aut deducta ad forum contentioſum, in foro tantum interno conſcientiæ, docet Donatus cum multis *tom.* 1. *part.* 2. *tr.* 4. *q.* 33. *&* 34. *Peyr. in conſt.* 6. Pii V. *p* 203. *n.* 41. *item conſtit.* 6. Julii II. *& tom* 1. *de ſubdito*, quia d. Bullæ in reſervatione non comprehendunt Privilegia Regularium. Et hic caſus ingreſſus mulierum intra Monaſteria virorum, & virorum ac mulierum intra Monaſteria Monialium, non comprehenditur in caſibus 20. Bullæ Cœnæ, nec in ſex Clem. VIII. in Decreto de ann. 1602. quod Decretum eſt attendendum, quia eſt moderativum diſpoſitionum præcedentium in oppoſitum, *ut patet in n.* 3471. *&* 3472. Vide *a n.* 3459. *& ad* 3465.

3493 Immo idem docet Donatus *cit. qu.* 34. de ingreſſu mulierem in Monaſteria virorum ad malum finem, videlicet ad explendam libidinem; ob camdem rationem, quia ſolus caſus violationis clauſuræ Monialium ad malum finem comprehenditur in ſex caſibus Clement. VIII.

3494 Secundo, Pœnam inhabilitatis, & privationis Officiorum, fulminatam a Gregor. XIII. *in* §. 4. *non eſſe reſervatam*, ait Rodr. *tom.* 1. *qu.* 24. *art.* 17. nam, ut conſtat legenti, reſervatio eſt facta ſolum pro excommunicatione; unde concludit poſſe ab ea abſolvere pro utroque foro, quoad ſuos ſubditos, Epiſcopos, & Prælatos Regulares. Ita Rodr.

3495 Tertio, ſi ſit ſermo de ingreſſu mulierum intra Monaſteria virorum, prædictæ omnes pœnæ incurruntur, etiamſi ingreſſus fiat ſine prætextu licentiarum, ut conſtat ex Bulla declaratoria Pii V. *Decet Romanum Pontificem in n.* 3491.

3496 Si autem ſit ſermo de ingreſſu virorum, aut mulierum intra Monaſteria Monialium, non incurruntur pœnæ, niſi ingreſſus fiat ſub prætextu licentiarum, Pelliz. *de Monialibus c.* 5. *n.* 92. cum multis, quia jura expreſſe apponunt prætextu licentiarum, ut conſtat legenti Bullam Gregor. XIII. *Ubi gratiæ*, *de n.* 3483. quæ de tali ingreſſu diſponit.

Et declaratio Pii V. quod pœnæ incurrantur, etiamſi ingreſſus fiat ſine licentiarum prætextu, ſolum & expreſſe loquitur de ingreſſu mulierum in Monaſteria virorum. Hic faciunt rationes aliæ legales *de* 2. *tom. a n.* 422. *ad* 425.

3497 Nec id ſit tibi, cum Donato *tom.* 3. *tract.* 5. *qu.* 2. *n.* 10. mirum; nam jura in tantum apponunt prætextum licentiarum, quia prætextus licentiarum erat cauſa moleſtiæ, & ſcandali; nam ſub hoc prætextu mulieres prætendebant ingredi Monaſteria virorum impunes, & ſic majori cum facultate, & audacia, non ſic quæ ſine licentia; & vulgo dicitur, quod ſit magis moleſtus, & timendus inimicus occultus, quam publicus.

3498 Cæterum Filliucius cum aliis apud Peliz. *cit.* Donatus *tom.* 3. *tract* 5. *qu.* 2. tenent dictas pœnas incurri, etiamſi ingreſſus fiat ſine licentiarum prætextu: pro quo adducit ſtylum Curiæ. Stilus autem Curiæ facit legem, quando lex eſt obſcura; minime, quando eſt clara, ut in caſu. Unde ſtando in jure requiritur licentiarum prætextus.

3499 Idem confirmavit Paulus V. per Bullam 52. incip. *Facultatum*. 1. Septembr. 1608. & per Bullam 74. *Monialium ſtatui*, 10. Julii 1612. per quas Bullas, quoad ingreſſum mulierum in Monaſteria Monialium, Paulus V. omnino confirmat Bullam Gregor. XIII. *Ubi gratiæ*, relatum *n.* 3484. & apponit licentiarum pretextum, ac proinde de hac Bulla Pauli V. eſt eodem modo diſcurrendum.

3500 Idem denique confirmavit Urbanus VIII. per Bullam 30. 27. Octobr. 1624. ut ſequitur:

(Sacroſanctum &c.

§. 1. Cum itaque plures licentiæ Monaſteria Monialium ingrediendi diverſis mulieribus ſæcularibus, &c. a Nobis, & diverſis Romanis Pontificibus, &c. conceſſæ fuerint, &c.

§. 2. Nos omnem dubitandi materiam, quæ ſuper modo conſenſum hujuſmodi præſtandi forſan oriri poſſet, e medio tollere volentes, &c. declaramus, conſenſum dictarum Monialium de cætero per eaſdem Moniales capitulariter, & per ſecreta ſuffragia præſtandum eſſe, & præſtari debere; alias licentiæ hujuſmodi mulieribus, quibus conceſſæ fuerunt, nullatenus ſuffragentur.

§. 3. Et quæ Sanctimonialium Monaſteria vigore licentiarum prædictarum abſque conſenſu capitulariter, ut præfertur, præſtito, ingredi præſumpſerint, ſententias, cenſuras, & pœnas contra clauſuras Monaſteriorum Monialium violantes inflictas ſe noverint incurſuras,

Quid clarius?

3501 De ingreſſu Confeſſarii dictum eſt a *n.* 1453. *vide n.* 1419. A regularibus attendenda eſt Bulla Alexand. VII. 19. Octobr. 1664. quæ diſponit ſuper ingreſſu ſuperiorum, & Confeſſariorum, atque ſuper commoratione Confeſſariorum prope Monaſteria. Bulla eſt, ut ſequitur.

3502 (Fœlici Sacrarum Virginum ſtatui, &c. Præſentibus perpetuo valituris ſancimus, ut in poſterum intra fines Italiæ, & Inſularum adjacentium, Generalibus, Provincialibus, Abbatibus, & quibuſcumque aliis ſuperioribus Regularibus, quibus alioqui cura, & regimen Monaſteriorum Sanctimonialium quovis modo incumbit, intra ſepta eorumdem Monaſteriorum nullatenus ingredi liceat, niſi ex cauſa viſitationis localis; & hoc ſemel tantum in anno, ita ut in eo anno, in quo unus ex memoratis ſuperioribus viſitaverit, alius ſuperior a viſitatione hujuſmodi ſe omnino abſtineat. Quod ſi ob clauſuram, quæ a Sancta Trid. Synodo, etiam in Monaſteriis exemptis, curæ & vigilantiæ Epiſcopi in primis committitur, aut ob aliam urgentem ac neceſſariam cauſam oportuerit ſuperiorem Regularem eodem anno pluries ingredi ſepta Monaſterii; tunc non aliter ingrediatur, quam cum præſentia Epiſcopi Diœceſani, vel alterius perſonæ Eccleſiaſticæ ſæcularis boni exempli, ac maturæ ætatis, ab ipſo Epiſcopo ad hoc ſpecialiter deputatæ. Viſitet autem ſuperior Regularis interiorem clauſuram per ſeipſum, non autem per alium, etiam ſi fuerit legitime impeditus: quo caſu differatur viſitatatio in aliud tempus, quo ceſſaverit impedimentum; & viſitationem celeriter, & unica die, debita tamen cum diligentia abſolvat; nec ante ortum Solis eam incipiat, nec poſt occaſum protrahat; neque ipſe viſitator, neque ejus ſocii ullam ſumant in Monaſterio refectionem. Porro ſi viſitet Generalis poſſit ſecum habere duos Socios ſui Ordinis; ſi alius a Generali, unum tantum, excluſis omnibus aliis etiam ratione officii. Qui quidem ſocii aſſumantur exemplares, & maturæ ætatis, & in actu viſitationis a Viſitatore numquam ſeparentur, ſed eum aſpicere, & ab ipſo aſpici ſemper poſſint. Ac præterea Viſitatori aſſiſtant quatuor Moniales ex ſuperioribus Monaſterii, quæ, ſimiliter viſitatione durante, numquam ſeparentur a Viſitatore, & Sociis. Reliquæ vero Moniales, & quæcumque aliæ mulieres, & puellæ ſæculares in monaſterio degentes, niſi legitimo detineantur impedimento, conveniant omnes in choro antequam Viſitator ingrediatur interiorem clauſuram, & in eo permaneant durante viſitatione, & quouſque idem Viſitator cum Sociis e Monaſterio exierit. Ideoque curet Viſitator, ut tempeſtive admoneatur Abbatiſſa, ſeu Monaſterii Præfecta, de præfixa die, & hora viſitationis. Viſitatio vero perſonalis fiat ad crates, & omnino extra clauſuram Monaſterii, & per ipſummet ſuperiorem dumtaxat ut ſupra dictum eſt de viſitatione interioris clauſuræ. Ad hæc Confeſſor Sanctimonialium tam ordinarius, quam extraordinarius minime ingredietur ſepta Monaſterii, niſi ad Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & extremæ Unctionis miniſtranda Monialibus, vel aliis perſonis infirmis, ibi degentibus, necnon ad comendandam animam Agonizantium; nec umquam ingrediatur, niſi cum Socio, qui ſit probatæ vitæ, & maturæ ætatis, ſemperque maneat in ea parte Monaſterii, qua Confeſſorem videre, & ab eo ipſo videri ſemper poſſit. Inſuper diſtricte præcipimus memoratis Superioribus Regularibus, ut infra terminum duorum menſium a publicatione præſentis conſtitutionis computandorum, revocent ad clauſtra Confeſſores, eorumque Socios, Concionatores, & alios quoſcumque Regulares, apud Monaſteria Sanctimonialium, vel aſſidue, vel ad tempus quocumque titulo pernoctare ſolitos; Neve permittant eoſdem, ſeu alios Regulares, intra, ſeu prope ſepta Monaſteriorum hujuſmodi habitare, vel commorari; quin etiam infra eumdem terminum quaſcumque Cellas, Manſiones, ſeu cubicula prope Monaſteria prædicta ad uſum memroatorum Regularium exiſtentia, ſi clauſuræ Monaſteriorum earumdem Monialium contigua ſint, eidem clauſuræ includi, vel dirui omnino faciant: ſi vero ſint extra ſepta, vendi, pretiumque in Monaſterii utilitatem converti, nec in poſterum alia ſimilia aptari, ædificari, aut emi permittant. Quod ſi infra dictum terminum ſuperiores Regulares præmiſſa cum effectu non adimpleverint, teneatur Ordinarius loci, tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegatus, illa adimplere, & omnino exequi, etiam invocato, ſi opus fuerit, brachii ſæcularis auxilio. Verumtamen ſi Monaſterium Regularium virorum, quibus Moniales ſunt ſubjectæ, ſit intra dicta mœnia, vel e converſo, habeantur, vel conducantur, ſi commode fieri poſſit, manſiones ad uſum Confeſſoris, quæ non ſint conjunctæ, ſeu contiguæ ipſi Monaſterio Monialium, ſed ab eo penitus disjunctæ, non ſolum per parietes, ſed etiam per tecta: ſin autem utrumque Monaſterium ſit intra mœnia, & unum ab altero, Epiſcopi judicio, multum diſtans, tunc habeantur, vel conducantur hujuſmodi manſiones, ut ſupra, diſtinctæ, & ſeparatæ a Monaſterio Mo-

Monialium in diſtantia ab ipſo Epiſcopo recognoſcenda, & approbanda, ita tamen, ut in manſionibus Confeſſoris, ſive intra, ſive extra mœnia conſtitutis, excepto ipſo Confeſſore cum ſuo Socio, alii Regulares, etiam ſi Superiores ſint, minime pernoctent. Si quis vero prædictorum Regularium aliquid contra præſentium tenorem facere, vel moliri præſumpſerit, aut adimplere neglexerit, ipſo facto pœnam excommunicationis, & privationis omnium officiorum, quæ obtinet, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, vel alia in poſterum obtinenda, vociſque activæ, & paſſivæ, abſque alia declaratione incurrat. Et nihilominus nullis privilegiis, & exemptionibus tueri ſe poſſit, quominus ab Epiſcopo loci, tamquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ Delegato, quoties, & quando opus fuerit, corrigi, & puniri valeat.)

3503 In meo Ordine Minorum de Obſervantia extra ſtatutum Cap. Gen. de anno 1664. (Quod in comitatu Superiorum, quacumque de cauſa ingrediantur, ſemper ſit Vicarius, ſeu Confeſſarius Monialium, ſub pœnis in eiſdem ſtatutis contentis). Unde in ingreſſu Provincialis ſocius debet eſſe Confeſſarius Monaſterii, debet enim eſſe unus.

ADDITIO.

JUvat hic ſuper Clauſura Monialium, & Religioſorum addere Decreta duo

BENEDICTI XIV.

Ann. 1742. edita, quæ ſunt ut ſequitur.

DECRETUM

Super Clauſura Monialium.

SAlutare in Catholica Eccleſia inſtitutum ab ipſa antiquitate ſuſceptum, ac tanta cum ſollicitudine & paſtorali zelo cuſtoditum, ut flos ille Eccleſiaſtici germinis, decus atque ornamentum gratiæ ſpiritalis, læta indoles, laudis & honoris opus integrum atque incorruptum, Dei imago reſpondens ad ſanctimoniam Domini, illuſtrior portio gregis Chriſti, Sacræ Virgines, quarum, quo ſublimior gloria eſt, major & cura eſt, intra Monaſteriorum ſepta, & clauſtra vigili ſollicitaque cuſtodia ſervarentur, tam ante, quam poſt Tridentinæ Synodi Decreta Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri tot ſanctiſſimis Legibus, & initis Apoſtolicæ providentiæ caritatiſque conſiliis communire & confirmare ſtuduerunt; ut, quæ ſe Chriſto dicaverint, & a carnali concupiſcentia recedentes, tam carne, quam mente ſe Deo voverint, conſumment opus ſuum magno præmio deſtinatum. Quoniam autem, etſi providas hujuſmodi Sanctiones Conſtitutioneſque, ſi ea qua decet, regularis diſciplinæ obſervantia cuſtodirentur, ſatis eſſe ſcimus, ut Virgines ea, quæ Cœleſtis earumdem Sponſi Jeſu Chriſti ſunt, cogitantes, ſint ſanctæ & corpore, & ſpiritu; longa tamen experientia edocti, & aſſiduis Venerabilium Fratrum aliarum Eccleſiarum Antiſtitum quærelis admoniti, ſupremas Apoſtolicæ auctoritatis providentiæque partes requiri „ ut abuſibus quampluribus ex nimia quorumcumque, aut ſibi quocumque pacto arrogantium, aut prætendentium, aut obtendentium facultatem alias ſibi quomodolibet ſive a jure, ſive ab homine conceſſam, vel demandatorum munerum ratione debitam eſſe, ut ſive ipſi, ſive alii ingredi clauſuram Monialium, aut ipſæ Moniales e clauſura ob quaſcumque etiam non legitimas cauſas egredi, & extra clauſuram hujuſmodi commorari poſſint, licentiam concedendi indulgentia ſenſim invectis, opportuna occurratur: Hinc eſt, quod Nos pro ſuprema omnium Chriſtifidelium procuratione imbecillitati noſtræ in univerſalis Orthodoxæ Eccleſiæ regimine divinitus impoſita opportunum abuſibus hujuſmodi remedium, quantum cum Domino poſſumus, adhibere ſatagentes, Auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium omnes & ſingulas Conſtitutiones a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris tam ante, quam poſt Concilii Tridentini Decreta ſuper clauſura Monialium editas renovamus, & confirmamus, nec non impoſterum ab omnibus & ſingulis, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectabit ſub iiſdem pœnis in Conſtitutionibus eorumdem Prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, & Decretis Concilii Tridentini præfati contentis inviolabiliter obſervandas eſſe ſtatuimus, decernimus, præcipimus atque mandamus: Præterea motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine earumdem præſentium tenore *omnia, & ſingula indulta*, privilegia, prærogativas, facultates, licentias, & quocumque alio pacto nuncupatas conceſſiones omnibus & ſingulis *quibuſcunque Eccleſiaſticis* perſonis, quacunque auctoritate, dignitate, honore, præeminentia, ac juriſdictione fungentibus, etiam Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſive ſingulis, ſive corundem Cardinalium Congregationibus, etiam de Latere Legatis, ſive qui Provinciis, & Legationibus Status noſtri Eccleſiaſtici pro tempore præſunt, ſive quos ad Clariſſimos in Chriſto Filios noſtros Romanorum Regem in Imperatorem pro tempore eligendum, vel electum, Reges & Reginas illuſtres, aliaſque Summas Poteſtates, prout rerum conditio poſtulaverit, mitti & ablegari contigerit; ſive qui, licet aliarum inſignium Eccleſiarum Antiſtites, tamen tanquam Apoſtolicæ hujus S. Sedis Legati de Latere alias nuncupati & habiti ſunt, & fortaſſe habentur, aut haberi, & eſſe prætendunt, & in poſterum habendi ſunt; ſive Ordinarii, ſive Extraordinarii, noſtri, & ejuſdem Apoſtolicæ Sedis ubicumque, etiam apud ipſos Imperatorem & Reges ac Summas Poteſtates Nuntii ſive Inter-Nuntii reſident „ (exceptis duntaxat locorum Ordinariis, iiſque omnibus Superioribus, quibus tanquam Ordinarii, & ordinaria juriſdictione utentibus Monialibus Monaſteria ſubjecta & addicta ſunt, in caſibus tamen neceſſariis, & ſervatis aliis de jure ſervandis, & non aliter omnino) ac demum quibuſcunque aliis quocunque nomine, & expreſſione nuncupatis perſonis quocunque tempore a quibuſvis, etiam ab ipſis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris quacunque da cauſa, occaſione, titulo, colore & prætextu per quaſcunque Apoſtolicas ſive in ſimili forma Brevis, ſive ſub Plumbo expeditas Literas ſub quibuſcumque verborum formis facta, data, conceſſa, & impertita, ſive factas, datas, conceſſas, & impertitas ſuper hujuſmodi ingreſſu *revocamus, abolemus, annullamus, atque irritamus*; nec non a datarum earundem præſentium die revocata, abolita, annullata, & irrita, ac nullius prorſus momenti, ac vigoris eſſe & fore, neminique cuilibet quocunque tempore ſuffragari; ac quemlibet omnium antedictorum, etiam ſpeciali mentione dignorum, quacunque facultate hujuſmodi ſive pro ſe, ſive pro aliis temere uti audentem, ipſo facto abſque ulla alia declaratione pœnas & Eccleſiaſticas cenſuras contra Violantes Clauſuram Monialium inflictas, a quibus, præterquam a Nobis & pro tempore exiſtente Romano Pontifice, niſi in mortis articulo, abſolvi poſſit, incurrere & incurſum eſſe; licentiamque hujuſmodi conceſſam nullo modo ſuffragari, atque nullius momenti, perinde ac ſi minime conceſſa fuiſſet, ipſo facto fore, & haberi, ac pœnas & cenſuras Eccleſiaſticas ipſo etiam facto,

ut præmittitur, per contrafacientem incurri & & incurſas eſſe ſtatuimus, decernimus, ac declaramus. Decernentes eaſdem præſentes Literas, & in eis contenta quæcunque etiam ex eo, quod quicunque in præmiſſis intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ & dignitatis exiſtant, ſeu alia ſpecifica & individua mentione & expreſſione digni illis non conſenſerint, nec ad ea vocati, citati & auditi, cauſæque, propter quas præſentes emanarint, ſufficienter adductæ, verificatæ, & juſtificatæ non fuerint, aut ex alia qualibet etiam quantumvis juridica & privilegiata cauſa, colore, prætextu & capite, etiam in corpore Juris clauſo, etiam enormis enormiſſimæ & totalis læſionis nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel intereſſe habentium conſenſus, aliove quomodolibet, etiam quamtumvis magno, & ſubſtantiali, ac incogitato, & inexcogitabili individuamque expreſſionem requirente defectu, notari, impugnari, infringi, retractari, in controverſiam vocari, aut ad terminos juris reduci, ſeu adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, ſeu etiam motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine paribus conceſſo vel emanato quempiam in judicio, vel extra illud uti, ſeu ſe juvare ullo modo poſſe; ſed ipſas præſentes Literas ſemper firmas, validas & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, inviolabiliter & inconcuſſe obſervari: ſicque, & non aliter in præmiſſis per quoſcunque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, & Sedis prædictæ Nuntios, alioſve quoslibet quacunque præeminentia & poteſtate fungentes & functuros, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac, quatenus opus ſit noſtra & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula *de jure quæſito non tollendo*, aliiſque Conſtitutionibus Apoſtolicis, nec non quibuſvis etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis & conſuetudinibus, ac uſibus & ſtylis, etiam immemorabilibus; privilegiis quoque, indultis & Literis Apoſtolicis prædictis, aliiſque quibuslibet perſonis etiam quacunque eccleſiaſtica vel mundana dignitate fulgentibus, & alias quomodolibet qualificatis, ac ſpecialem expreſſionem requirentibus ſub quibuſcunque verborum tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac conſiſtorialiter, & alias quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, editis, factis ac pluries iteratis, & quantiſcumque vicibus approbatis, confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & in illis tradita, obſervata, exprimerentur & infererentur, præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem ut earundem præſentium Literarum tranſumtis &c. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die tertia Januarii milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſecundo Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

DECRETUM

Super Clauſura Religioſorum.

REgularis diſciplinæ obſervantiam ante etiam, quam & Generalium ac Particularium alicujus Nationis, aut Provinciæ Conciliorum decretis confirmaretur, & Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum legibus ſanctionibuſque præſcriberetur, quoad vetitum Mulieribus quibuſcumque, etiam conſanguineis, intra quorumcumque religioſorum Virorum Clauſuram ingreſſum tam integerrime cuſtoditam fuiſſe conſtat, ut, ne dum feminis quibuſcumque, ſed maſculis quoque, non tam ad Monaſteriorum clauſtra ſeu ſepta, quam ad ipſa eorumdem Monaſteriorum Oratoria, & Eccleſias nullus patuerit aditus, & acceſſus; quin imo ſub graviſſimis pœnis fuerit interdictus; ne ſcilicet, ut inquit S. Gregorius PP. I. Prædeceſſor noſter, in ſervorum Dei receſſibus occaſio præbeatur popularibus conventibus, & ſimpliciores ex hoc animas plerumque, quod abſit, in ſcandalum trahat. Hujuſmodi autem regularis diſciplinæ obſervantia, etſi pro temporum varietate ac neceſſitate tot tantaſque ſubiit vices, ut iidem Prædeceſſores noſtri aditum & acceſſum ad publicas Monaſteriorum Eccleſias duntaxat ſive maſculis, ſive feminis Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium audiendi, Prædicationibus Verbi Dei intereſſendi, & Sacramentum Sanctiſſimæ Euchariſtiæ ſumendi, ac peccata ſua confitendi cauſa, ſine tamen Parochorum præjudicio, interdum conceſſerint, viciſſim tamen ipſi Prædeceſſores noſtri tam ante Concilii Tridentini decreta, quam poſt eorumdem decretorum promulgationem denuntiationemque providis ſaluberrimiſque conſtitutionibus ordinationibuſque ſub pœna etiam excommunicationis latæ ſententiæ feminis quibuſcumque aditum ingreſſumque hujuſmodi intra Monaſteriorum clauſuram interdixerunt. „ Quoniam autem, ſicut dolentes accepimus, alii quidem Apoſtolicas leges ac præcepta hujuſmodi vel auſu temerario parvipendentes, vel ad eorum arbitrium interpretantes, feminis quibuſcumque aditum, ingreſſumque tam manifeſte ac tanta ſolemnitate vetitum permittunt; alii vero privilegia, indulta, prærogativas, facultates, licentias, & alias quocumque pacto excogitatas conceſſiones ſibi ſive a jure, ſive ab homine factas & impertitas, ſeu facta & impertita, ac quorumcumque munerum, dignitatum, ac præeminentiarum ratione debitas ſeu debita arrogantes, prætendentes, obtendenteſque, feminas quaslibet intra Monaſteriorum clauſtra, ſepta, cœnacula, cubicula, aliaſque officinas aut admitti ac recipi ſinunt mandantque, aut una ſecum ducunt; alii denique ſub pietatis ac religionis prætextu, cum ſupplicationes ſive cum Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, ſive cum ſacris Sanctorumque reliquiis, Statuis, & Imaginibus per clauſtra, ſepta, & alia Monaſteriorum loca de more, ut aſſerunt, habentur, ſine ullo prorſus diſcrimine maſculos & feminas ſupplicationes hujuſmodi per eadem loca ſequi & comitari licitum, quin imo, ut Indulgentias lucrari valeant, neceſſarium eſſe obtendunt: Hinc eſt, quod Nos, qui, dum in minoribus eſſemus, quamplurimos hujuſmodi abuſus compertos habebamus, in hac ſublimi Sacroſancti Apoſtolatus ſpecula conſtituti, non tam

aſſiduis nonnullorum aliarum Eccleſiarum Antiſtitum documentis, quam juſtis etiam Superiorum, aliorumque Virorum ex religioſis Ordinibus Dei honorem, & inſtituti ſui diſciplinam zelantium expoſtulationibus de antedictis ſimilibuſque abuſibus in dies admonemur, ut opportunum ac ſalutare iiſdem abuſibus tollendis, quantum cum Domino poſſumus, remedium afferamus; auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium primum quidem omnes, & ſingulas *Conſtitutiones* Sanctioneſque a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris tam ante, quam poſt Concilii Tridentini decreta ſuper Clauſura Monaſteriorum quorumcumque religioſorum Virorum editas *renovamus, & confirmamus*; nec non in poſterum ab omnibus & ſingulis, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectabit, ſub iiſdem pœnis in Conſtitutionibus Sanctionibuſque eorumdem Prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, & decretis ejuſdem Concilii Tridentini contentis inviolabiliter obſervandas eſſe ſtatuimus, decernimus, præcipimus atque mandamus. Deinde motu proprio & ex certa ſcientia ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine earumdem præſentium tenore *omnia, & ſingula indulta*, privilegia, prærogativas, facultates, licentias, & quocumque alio pacto nuncupatas conceſſiones omnibus & ſingulis quibuſcunque Eccleſiaſticis perſonis quacumque auctoritate, dignitate, honore, præeminentia ac juriſdictione fungentibus, etiam Venerabilibus Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, ſive ſingulis, ſive eorumdem Cardinalium Congregationibus, etiam de Latere Legatis, ſive qui Provinciis, & Legationibus Status noſtri Eccleſiaſtici pro tempore præſunt, ſive quos ad Clariſſimos in Chriſto Filios noſtros Romanorum Regem in Imperatorem pro tempore eligendum, vel electum, Reges, & Reginas illuſtres, aliaſque ſummas Poteſtates, prout rerum conditio poſtulaverit, mitti & ablegari contigerit; ſive, qui, licet aliarum inſignium Eccleſiarum Antiſtites, tamen tamquam Apoſtolicæ hujus S. Sedis Legati de Latere alias nuncupati & habiti ſunt, & fortaſſe habentur, aut haberi & eſſe prætendunt, & in poſterum habendi ſunt: ſive Ordinarii, ſive Extraordinarii noſtri, & ejuſdem Apoſtolicæ Sedis ubicumque etiam ad ipſos Imperatorem, & Reges, ac ſummas Poteſtates Nuntii, ſive Internuntii reſident, ac demum quibuſcumque aliis quocumque nomine & expreſſione nuncupatis perſonis quocumque tempore a quibuſvis, etiam ab ipſis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris quacumque de cauſa, occaſione, titulo, colore, & prætextu per quaſcumque Apoſtolicas ſive in ſimili forma Brevis, ſive ſub Plumbo expeditas literas ſub quibuſcumque verborum formis facta, data, conceſſa & impertita, ſive factas, datas, conceſſas & impertitas ſuper hujuſmodi acceſſu & ingreſſu *revocamus, abolemus, annullamus atque irritamus*, nec non a datarum earumdem præſentium die revocata, abolita, annullata & irrita, ac nullius prorſus momenti ac vigoris eſſe, & fore, neminique cuilibet quocumque tempore ſuffragari ſtatuimus, decernimus, & declaramus; quemadmodum etiam ſtatuimus, decernimus, & declaramus quemlibet, omnium antedictorum, etiam ſpeciali mentione dignorum, quacumque facultate hujuſmodi temere uti audentem, ipſo facto abſque ulla alia declaratione pœnas & Eccleſiaſticas cenſuras, a quibus, præter quam a Nobis & pro tempore exiſtente Romano Pontifice, niſi in Mortis articulo, abſolvi poſſit, incurrere & incurſum eſſe, licentiamque hujuſmodi cuicumque conceſſam nullo modo ſuffragari, atque nullius momenti perinde, ac ſi minime conceſſa fuiſſet, ipſo facto fore, & haberi, ac pœnas & cenſuras Eccleſiaſticas ipſo etiam facto, ut præmittitur, per contrafacientem incurri & incurſas eſſe. Decernentes eaſdem præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo quod quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ & dignitatis exiſtant, ſeu alias ſpecifica & individua mentione & expreſſione digni illis non conſenſerint, nec ad ea vocati, citati, & auditi, cauſæque, propter quas præſentes emanarint, ſufficienter adductæ, verificatæ, & juſtificatæ non fuerint, aut ex alia qualibet etiam quantumvis juridica & privilegiata cauſa, colore, prætextu & capite, etiam in corpore juris clauſo, etiam enormis enormiſſimæ & totalis læſionis, nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel intereſſe habentium conſenſus, aliove quomodolibet, etiam quantumvis magno & ſubſtantiali, ac incogitato & inexcogitabili, individuamque expreſſionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controverſiam vocari, aut ad terminos juris reduci, ſeu adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, ſeu etiam motu ſcientiæ & poteſtatis plenitudine paribus conceſſo vel emanato quempiam in judicio, vel extra illud uti, ſeu ſe juvare ullo modo poſſe; ſed ipſas præſentes literas ſemper firmas validas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit inviolabiter & inconcuſſe obſervari; ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Sedis prædictæ Nuntios, alioſve quoſlibet quacumque præeminentia, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac quatenus opus ſit, noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ regula de jure quæſito non tollendo, aliiſque Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non quibuſvis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, ac uſibus & ſtylis, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis prædictis, aliiſque quibuslibet perſonis, etiam quacumque Eccleſiaſtica, vel mundana dignitate fulgentibus, & alias quomodolibet qualificatis, ac ſpecialem expreſſionem requirentibus ſub quibuſcumque verborum tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus efficaciſſimis & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac conſiſtorialiter, & alias quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, editis, factis, ac pluries iteratis, & quantiſcumque vicibus approbatis, confirmatis & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata exprimerentur & inſererentur, præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Ce

„ Ceterum per præſentes non intendimus derogatum eſſe iis conceſſionibus, quæ ad favorem quarumcumque Nobilium feminarum ex eo, quod ſive earumdem Majores, ac pro tempore exiſtentes de familia fuerint & habeantur Fundatores, vel inſignes Benefactores illius Monaſterii, intra cujus clauſtra vel ſepta feminas etiam de familia ingredi vel conceſſum, vel cautum eſſe ſibi voluerunt, & de conceſſione hujuſmodi confirmationem ab Apoſtolica hac Sancta Sede obtinuerunt; ſive feminæ hujuſmodi ſint Conſanguineæ & Affines eorum, qui ſunt Domini in Temporalibus locorum, in quibus Monaſteria ſita reperiuntur, & quacumque legitima tituli vel conſuetudinis cauſa & occaſione ingreſſu hujuſmodi de præſenti gaudent, factæ & impertitæ fuerunt; dummodo conceſſiones hujuſmodi per Apoſtolicas in ſimili forma Brevis, vel ſub Plumbo deſuper expeditas literas dumtaxat, & non aliter omnino factas & impertitas fuiſſe, prius Ordinariis locorum Antiſtitibus vel Præſulibus per legitima & authentica documenta conſtare fecerint; & dummodo nec vagandi, nec otiandi, nec comedendi cœnandique, nec per ambulacra, cubicula, cœnacula, aliaque loca & officinas diſcurrendi cauſa, ſed ad Eccleſias accedendi, Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium audiendi, aliaque erga Deum pietatis officia & opera exercendi ſtudio ingrediantur; & dummodo de earum adventu & ingreſſu interdiu & opportune faciendo Superiores pro tempore exiſtentes certiores fiant, ad hoc, ut abſque fratrum incommodo & offenſione, recto tramite ad Eccleſiam pergatur, & alia de jure ſervanda ſerventur. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumtis, &c. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die tertia Januarii milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſecundo Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

QUOAD EGRESSUM

3504 DAt regulam, & prohibitionem Bonifac. VIII. *in c. unico de ſtatu Regularium in* 6. apud Donat. *tom. 3. tr. 3. qu. 2. n. 18. & tr. 4. qu. 15.*

3505 (Periculoſo, & deteſtabili quarumdam Monialium ſtatui, quæ honeſtatis laxatis habenis, & Monachali modeſtia, ſexuſque verecundia impudenter abjectis, extra ſua Monaſteria nonnumquam per habitacula ſæcularium perſonarum diſcurrunt, & præſenti conſtitutione, &c. Sancimus, univerſas, & ſingulas Moniales præſentes, atque futuras, &c. ſub perpetua in ſuis Monaſteriis debere de cætero permanere clauſura, ita quod nulli earum, &c. valeat quacumque ratione, vel cauſa, niſi forte tanto, & tali morbo evidenter earum aliquam laborare conſtaret, quod non poſſet cum aliis abſque gravi periculo, ſeu ſcandalo commorari, Monaſteria ipſa deinceps egrediendi facultas.)

3506 Inſuper concedit textus, quod ſi Abbatiſſa ſeu Prioriſſa teneatur præſtare homagium, vel fidelitatis juramentum ob aliquod feudum, quod Monaſterium habet ab aliquo Principe, ſeu Domino temporali; tunc, ſi non valet illud præſtare per procuratorem, poſſit exire de Monaſterio cum honeſta, & decenti ſocietate, & homagium, ſeu juramentum fidelitatis Principi præſtare, & eo præſtito teneatur ad Monaſterium e veſtigio reverti.

3507 Eamdem Conſtit. Bonifacii VIII. *de cap. Periculoſo*, expreſſe approbavit Conc. Trident. *ſeſſ. 25. de Regularibus c.* 5. & confirmavit Pius V. per Bullam 8. *Circa Paſtoralis* 29. Maji 1566.

3508 Inſuper idem Pius V. 8. Febr. 1570. per aliam Bullam priorem declaravit, ut ſequitur.

Decori, & honeſtati omnium Sanctimonialium, &c. §. 1. Sane periculo, & ſcandalo plena res eſt, &c. Sanctimoniales aliquando parentes, fratres, ſorores, aut alios agnatos, vel cognatos, necnon Monaſteria, & alias filiationes nuncupata etiam eis ſubjecta viſitandi, aut infirmitatis cauſa, alioque prætextu a Monaſteriis exire, & per ſæcularium perſonarum domos diſcurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honeſtatis, & pudicitiæ decus in diſcrimen committunt.

§. 2. Unde nos malo huic, &c. ſalubriter occurrere volentes, inhærentes etiam decreto S. Concil. Trid. &c. ac aliis noſtris litteris, &c. volumus, ſancimus, & ordinamus, nulli Abbatiſſarum, Prioriſſarum, aliarumque Monialium, &c. etiam infirmitatis, ſeu aliorum Monaſteriorum, etiam eis ſubjectorum, aut domorum, parentum, aliorumve conſanguineorum viſitandorum, aliave occaſione, & prætextu, niſi ex cauſa magni incendii, vel infirmitatis, lepræ, aut epidemiæ, quæ tamen infirmitas, præter alios Ordinum ſuperiores, quibus cura Monaſteriorum incumberet, etiam per Epiſcopum, ſeu alium loci Ordinarium, etiam ſi prædicta Monaſteria ab Epiſcoporum, & Ordinariorum juriſdictione exempta eſſe reperiantur, cognita, & expreſſe in ſcriptis approbata ſit, a Monaſteriis præfatis exire, ſed nec in prædictis caſibus extra illa, niſi ad neceſſarium tempus, ſtare licere.

Aliter autem, quam ut præfertur, egredientes, ſeu licentiam exeundi quomodocumque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices perſonas, ſive laicas, aut ſæculares, vel Eccleſiaſticas, conſanguineas, vel non, excommunicationis majoris latæ ſententiæ vinculo ſtatim eo ipſo abſque aliqua declaratione ſubjacere, a quoquam, præterquam a Romano Pontifice, niſi in mortis articulo, abſolvi nequeant.

Et inſuper tam egreſſas, quam præſidentes, & alios Superiores prædictes eis licentiam hujuſmodi concedentes, dignitatibus, officiis, adminiſtrationibus per eas, & eos tunc obtentis privamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia impoſterum obtinenda inhabiles, &c.

3509 Nomine epidemiæ venit peſtis, Pelliz. *cap.* 5. *n.* 32. *v. a n.* 1515. per receptatrices, & comitantes intelliguntur perſonæ illæ, quæ ſuo comitatu, aut receptione cooperantur egreſſui Monialium, aut ſunt cauſa, ne redeant ad Monaſterium: minime illæ, quæ urbanitatis, amicitiæ, aut conſanguinitatis præciſe cauſa Monialem illicite egreſſam reciperent, aut comitarentur, Pelliz. *de Monialibus c.* 2. *n.* 56.

3510 Pius ergo V. apponit excommunicationem reſervatam Romano Pontifici, & pœnam inhabilitatis, & privationis officiorum non reſervatam; unde de hac diſcurre, ut *in n.* 3494.

Quantum ad excommunicationem,

3511 Dico, ab ea abſolvere poſſe Epiſcopum, ſi ſit occulta, ut *in n.* 3492.

DIFFICULTAS EST SI SIT PUBLICA.

IN qua re Pelliz. *de Monialibus c. 5. n. 28. & c. 9. n.* 26. affirmat; quia Moniales ſunt perpetuo impeditæ, & ſi pro abſolutione deberent adire Papam, cogerentur ad impoſſibile, cum teneantur ad perpetuam clauſuram; at impoſſibilium non eſt obligatio.

3512 Reſp. Non poſſe Epiſcopum ab hac excommunicatione, ſi ſit publica, abſolvere. Donatus *tom.* 3. *tr. 4. qu.* 8. Ratio, quæ me movet, eſt, quia Pius V. quando hanc cenſuram contra Moniales fulminavit, & eam ſoli Romano Pontifici reſervavit, omnem alium pro abſolutione excludendo, jam ſciebat, Moniales eſſe impeditas perpetua clauſura, ad quam ex juribus antiquioribus tenebantur: ſi igitur, hoc non obſtante, tali rigore reſervationis contra Moniales uſus eſt, argumentum evidens eſt (niſi dicere velimus, Pium V. voluiſſe edere legem deridendam) quod Summus Pontifex velit, occurrente caſu egreſſionis, Moniales pro abſolutione adire Romanum Pontificem, non quidem perſonaliter, quod eſt impoſſibile, & præter intentum Summi

mi

mi Paſtoris, ſed per litteras, nuncium, aut procuratorem; quod omnino vult, quia vult in tali caſu eſſe conſultum, requiſitum, & certioratum, ut poſſit una cum abſolutione, & medicina, debita pœna, & correctione ab hujuſmodi exceſſu Moniales coercere.

3513 Ratio autem perpetui impedimenti favet Monialibus, ut poſſint ab Epiſcopis abſolvi, juxta dicta ſuperius, ſolum in aliis caſibus, in quibus abſolutio reſervatur generaliter pro omnibus fidelibus, inter quos tantum per incluſionem tamquam ſpecies in genere veniunt Moniales; minime in caſibus, in quibus cenſura reſervata ſpecialiter & explicite eſt lata contra Moniales, qualis eſt cenſura a Pio V. lata contra Moniales egredientes, & alia Gregor. XIII. lata contra Moniales admittentes aut permittentes ingreſſum virorum, aut mulierum intra earum Monaſteria, ut *in n.* 3484. *&* *in n.* 3487. in Bulla Greg. §. 3. *&* 4. Idque ob præfatam rationem; alias Pontifex edidiſſet legem, & reſervationem deridendam; quod non eſt excogitandum.

Hinc Fagnanus *in lib.* 1. *Decr. c. Quoniam* 13. *de Conſtitut. n.* 30. ait, ex Bulla Pii V. ademptam eſſe facultatem Epiſcopis competentem in vim dicti *cap.* 6. abſolvendi Moniales ſecreto delinquentes in materia clauſuræ.

3514 Idem ob eamdem rationem dico de excommunicatione Romano Pontifici reſervata, lata a Gregor. XIII. & Pio V. ſpecialiter & expreſſe contra mulieres ingredientes Monaſteria virorum, aut Monialium, juxta ſuperius dicta. Hæ quidem licet in Jure Canonico ſupra relato cenſeantur impeditæ, hoc eas juvat in caſu legis reſervantis latæ contra omnes, inter quos mulieres ſolum tamquam ſpecies in genere continentur; minime in caſu legis ſpecialiter & expreſſe contra mulieres latæ, adeoque tenentur adire Romam per litteras, aut nuntium.

3515 Cui non obſtat dictum, quod perſonaliter impeditus adire Pontificem pro abſolutione, non teneatur adire per litteras, aut nuncium; quia hoc eſt verum regulariter, minime in caſibus extraordinariis, in quibus vel Pontifex expreſſe ſe declarat, vel evidenter ex ejus lege colligitur, quod velit, ut hujuſmodi impediti recurrant ad ipſum pro abſolutione: hujuſmodi ſunt caſus, in quibus expreſſe & ſpecialiter Pontifex fulminat excommunicationem ſibi reſervatam contra mulieres, & Moniales. Tunc igitur mulieres, & Moniales adire debent Pontificem pro abſolutione, modo quo poſſunt, non quidem perſonaliter, ſed per litteras, aut nuntium.

Verum tamen eſt, poſſe eas Regulares pro Monialibus approbatos abſolvere, etiam in caſibus publicis, in foro tamen conſcientiæ, juxta dicta *in n.* 3492.

3516 Corroborantur dicta, quia Jus Canonicum, *c.* 6. *Mulieres*, *& c.* 33. *de Monialib. in lib.* 5. *tit.* 39. *de ſent. excommun.* loquitur expreſſe de cenſura ob percuſſionem Clerici, aut Monialium: in hoc, inquam, caſu, concedit, quod poſſint ab Epiſcopo abſolvi, & ſolum Doctores ex paritate rationis, quatenus pro omni caſu ſunt impeditæ, illud extendunt ad reliquos caſus. Amplector autem hujuſmodi extenſionem, ſed non plus æquo, & ultra claram mentem Summi Pontificis, ut extenſio dicti juris fiat ad omnes caſus, & cum excluſione omnis modi recurſus pro abſolutione ad Papam; etiam in illis caſibus, in quibus evidenter colligitur Papam velle, ut recurratur ad ipſum, uti in recenſitis caſibus conſtat: *v. n.* 3524. *&* 3525.

QUÆRES.

3517 *Monialis quædam egreſſa eſt e proprio Monaſterio, & ingreſſa in aliud Monaſterium contiguum, urbanitatis, ſeu curioſitatis cauſa. An incurrerit excommunicationem contra egredientes, & ingredientes.*

PElliz. *de Monialibus cap.* 5. *num.* 57. & Bordonus ibi affirmant, quia Monialis non tenetur ad clauſuram in communi, ſed ad clauſuram proprii Monaſterii; unde licet in caſu tranſeat de clauſura ad clauſuram, clauſuram, ad quam perpetuo ſervandam eſt obligata, frangit.

3518 Solum diſſentiunt in hoc, quod Pelliz. velit eſſe duo peccata, & duas excommunicationes incurri, quatenus ſunt duo actus, egreſſus videlicet, & ingreſſus.

3519 Bordon. vero vult eſſe unum, & unam excommunicationem incurri ob egreſſum, quatenus Bulla Pii V. dum excommunicat Moniales illicite egredientes, terminum a quo reſpicit, non ad quem; non reſpicit, inquam, locum, ad quem ingreditur; cum enim caſus accidere ſoleat, ut Moniales egrediantur ad vagandum, lex non comprehendit hunc caſum extraordinarium ingreſſus ad aliud Monaſterium contiguum. *Et lex ad ea, quæ raro accidunt, non aptatur, l. Nam ad ea, ff. de legib.*

3520 Si autem cupis ſcire, quid hac in re ſentiam. Duos actus in præſenti caſu conſiderandos puto, egreſſum videlicet de proprio Monaſterio, & ingreſſum in aliud, quod parum refert, ſi ſit ejuſdem, vel alterius Ordinis, cum id materialiter ſe habeat.

QUANTUM AD INGRESSUM

3521 DIco eam incurriſſe excommunicationem non reſervatam Tridentini. Inſuper excommunicationem Gregor. XIII. & Pii V. reſervatam Romano Pontifici. Ab hac autem poſſe ab Epiſcopo abſolvi, etiam ſi ſit publica.

Ratio primæ partis eſt, quia Trid. *cit. num.* 3485. comprehendit omnes cujuſvis generis, conditionis, & ſexus, adeoque Moniales. Poteſt autem hæc cenſura a quovis Confeſſario pro Monialibus approbato abſolvi, quia non eſt reſervata, ut in *num.* 3486.

3522 Ratio ſecundæ partis eſt, quia Moniales ingredientes in aliud Monaſterium Monialium, comprehenduntur in Bulla Gregor. XIII. *Ubi gratiæ*, relata *num.* 3487. non quidem explicite, ſed implicite.

Non, inquam, explicite, quia Bulla explicite loquitur, & cenſuram fulminat contra mulieres ſæculares cujuſvis conditionis, quæ prætextu licentiarum prætendebant ingredi Monaſteria Monialium, & earum licentias revocat.

Confirmatur; quia hæ licentiæ non concedebantur Monialibus, ſed ſæcularibus; nec Moniales id prætendebant, ſed ſæculares, unde de mulieribus ſæcularibus revera Bulla loquitur; quod maxime convincitur ex Bullis Pauli V. *Facultatum*, *n.* 3499. *Monialium ſtatui*, & Urb. VIII. *Sacroſanctum*, *n.* 3500. quæ confirmat Bullam Gregor. & pariter expreſſe loquuntur de mulieribus ſæcularibus, ut conſtat Bullas legenti.

3523 Comprehenduntur autem in Bulla Gregor. implicite, quia contra Moniales militat idem finis, & eadem ratio legis contra mulieres ſæculares latæ; imo potiori jure. Nec talis extenſio legis ad Moniales videatur dura Bordonio apud Pelliz. *cit. n.* 3519. Quia Bulla Pii V. *Regularium perſonarum*, *de n.* 3490. & alia ejuſd. *Decet Romanum Pontificem*, *de n.* 3491. expreſſe comprehendit mulieres ingredientes Monaſteria virorum, & in odioſis nomine mulieris non veniunt Moniales, ſed ſæculares, ſicut nomine virorum non veniunt Clerici, nec nomine Clerici, Regulares, niſi per aliquam particulam exprimatur; & hoc non obſtante, docet Bordon. cum communi, in Bullis relatis Pii contra mulieres ingredientes Monaſteria virorum, comprehendi implicite Monialem ob identitatem finis, cum vere ſit mulier, & expoſita periculis non minus, quam quælibet mulier ſæcularis, qui eſt finis legis.

Ita pariter dicere debet, quod Moniales e ſuo Monaſterio in aliud Monaſterium Monialium ingredientes urbanitatis aut curioſitatis cauſa, comprehendantur implicite in Bulla Gregor. XIII. *Ubi gratiæ*, contra mulieres lata; quia ſunt vere mulieres, & potiori jure per hujuſmodi earum ingreſſum ſcandala ſequuntur, & Sanctimonialium quies tam unde egrediuntur, quam quo ingrediuntur, perturbatur; qui eſt finis legis, ut conſtat ex verbis ipſius Bullæ Gregor. *Et Canonis periculoſo*, *de n.* 3505.

3524 Ratio tertiæ partis eſt; quia lex Greg. XIII. non eſt lata ſpecialiter contra Moniales ingredientes, ſed generaliter contra mulieres, ut *in num.* 3487. inter quas comprehenduntur Moniales tanquam ſpecies in genere, & implicite, adeoque eas juvat Jus Canonicum *cap. de Monialibus*, quo reputantur perpetuo impeditæ; inde ſunt ab Epiſcopo abſolvibiles, etiam ſi caſus ſit publicus.

3525 Non ſic Abbatiſſæ admittentes, aut permittentes, & ceteræ Moniales admittentes hujuſmodi ingreſſum; hæ namque ſi caſus eſt occultus, abſolvi poſſunt ab Epiſcopo, minime ſi eſt publicus, quia relata Bulla Gregor. eſt ſpecialiter & expreſſe lata contra ipſas, unde recurrunt dicta *n.* 3513. Ubi (ut vides) uno modo diſcurrimus de Monialibus ingredientibus, & alio de Monialibus admittentibus aut permittentibus hujuſmodi ingreſſum; quoniam Bulla diverſo modo de illis diſcurrit, ut conſtabit legenti in *num.* 3487.

3526 Poſſe autem præfatas admittentes aut permittentes abſolvi in foro conſcientiæ a Regularibus pro Monialibus approbatis, ſequitur ex dictis *num* 3515.

QUANTUM AD EGRESSUM

3527 REſp. cum diſtinctione; vel enim Monialis iſta eſt ita egreſſa de ſuo Monaſterio ad Monaſterium contiguum, ut tranſierit per aliquam viam mediam, licet brevem, ſæcularibus communem; vel ita ut non tranſierit per talem viam, quatenus duo illa Monaſteria ſunt immediate contigua, nulla interpoſita via.

3528 Si primum, proculdubio eſt incurſa in excommunicationem Pii V. *Decori*, *& honeſtati*, relatam *in n.* 3508. ut conſtabit ex dicendis *n.* 3530. Eo maxime, quia ibi prohibetur egreſſus, etiam ſi fiat ad viſitandum aliud Monaſterium ſubjectum; ubi ſupponitur tranſitus per vias intermedias ſæcularibus communes, ut conſtat ex fine, & narrativa Bullæ. Ac proinde de ea diſcurre, ut *a n.* 3510. *ad* 3515. *v. num.* 3536.

3529 Si ſecundum (ſtando in jure communi, & ad expreſſa in recenſitis Bullis) videtur

Quod habeatur fractio clauſuræ materialis, minime formalis, ſeu perfecta, & prout jura requirunt ad incurrendam cenſuram: clauſura enim videtur *locus ille, qui janua clauſa continetur: ad quem ſæcularibus non patet acceſſus*, Donatus *tom.* 3. *q.* 1. *n.* 5. Mendo *verbo Monaſterium*, *n.* 3. adeoque violatio formalis, ſeu perfecta clauſuræ per egreſſum videtur *egreſſus e loco, qui janua clauſa continetur, ad locum, ad quem ſæcularibus patet acceſſus*. Cujuſmodi non eſt egreſſus Monialis ad Monaſterium immediate contiguum, ſed eſt de clauſura ad clauſuram.

3530 Præfatæ duæ definitiones videntur deſumptæ ex Bulla Gregor. XIII. *Deo ſacris* edita 30. Decembris 1572. & eſt conſtit. 8. ubi in §. 6. habetur.

(Declaramus præterea, nullis Monialibus, etiam Tertiariis, licere habere oſtium, per quod ex Monaſterio introiri poſſit in ipſarum Monialium Eccleſiam exteriorem, in quam ſæcularibus ad Miſſas & Divina Officia patere ſolet acceſſus, ſed omnino muro obſtruendum; neque itidem licere Monialibus etiam Tertiariis egredi a janua Monaſterii, quæ eſt pro clauſura ipſius Monaſterii, etiam ad claudendum aliam ulteriorem januam, qua patere ſolet aditus ſæcularibus venientibus, vel ad rotam, vel ad crates, ſeu loca colloquiis deſtinata, quæ vulgo parlatoria vocantur, vel ad pulſandum ipſam januam clauſuræ; quæ loca, cum ſaltem pro cauſis prædictis patere ſoleant ſæcularibus, extra clauſuram cenſeri debent, etiam pro tempore, quo clauſa ſunt.)

Idem videtur ex ipſis juribus tam capitis *Periculoſo*, & Tridentini, quam ipſius Pii V. *Decori*, *& honeſtati*, excommunicationem infligentis relatis *num.* 3508. ubi prohibetur egreſſus Monialium e Monaſterio, expreſſe aſſignando pro fine, ne per talem egreſſum per ſæcularium domos diſcurrant, & vagent, cum honeſtatis, & pudicitiæ virginalis periculo. Quod clare conſtabit ipſa jura legenti; adeoque recenſita jura non videntur diſponere de præſenti caſu, ſingularis namque eſt, & extraordinarius.

3531 Dico tamen, recenſitam Monialem, quæ eſt e proprio Monaſterio egreſſa in aliud Monaſterium immediate contiguum, incurriſſe excommunicationem reſervatam S. Pii V. Ratio deſumitur ex identitate finis legis, ut diſcurrenti patet. Et ex regula, (Lex etiam exorbitans, & pœnalis extenditur ad caſus ſimiles, quando alias redderetur eluſoria) *in cap. ſtatuimus, de regul.* Fagnanus *in lib.* 3. *n.* 41.

3532 Suadetur ex ſimili *in n.* 3523. omnino recolendo.

3533 Non obſtat regula vulgata, quod *in pœnalibus non ſit facienda extenſio ex identitate rationis.*

Primo, quia hæc regula eſt deſumpta ex regula 15. juris in 6. *Odia reſtringi, & favores convenit ampliari*: quando autem agitur de puniendis delictis, materia dicitur favorabilis, & expediens Reipublicæ, *leg. Ita vulneratus, ff. ad leg. Aquilin.* adeoque fieri debet extenſio. Fagnanus *in leg.* 3. *Decr. cap. Immunit.* 10. *de immunit. Eccleſ. num.* 13.

Secundo, quia dicta regula limitatur hac alia regula: *Ubicumque ratio legis eſt generalior dicto, ſeu diſpoſito, tunc ad latitudinem rationis extenditur ipſa diſpoſitio textus, l. regula, §. fin.* Abbas hic *n.* 9. *verſ. Et ſatis poſſet dici*. Fagnanus *cit. n.* 12.

Dicta militant in re noſtra; nam agitur de puniendo delicto egreſſus Monialium; quæ punitio maximopere expedit publico bono Reipublicæ: Et ratio legis prohibentis, & punientis, nempe diſcurſus, & vagatio extra propriam clauſuram, eſt generalior diſpoſito, taliter ut comprehendat diſcurſum, & vagationem in Monaſterium immediate contiguum.

3534 Firmatur reſolutio facto noviſſimo, & diſpoſitione Sacr. Congr. Epiſc. & Regul. Factum contigit Panormi, ubi Moniales unius Monaſterii, occaſione fracti parietis, qui earum Monaſterium ab alio dividebat, e proprio egrediebantur in aliud Monialium immediate contiguum, & e converſo. Pro quo facto Sacr. Congr. per duo Decreta de die 3. Octobr. 1698. & 18. Septembris 1699. & per tres Epiſtolas de die 21. Auguſti 1699. & 4. Septembris 1699. & 18. ejuſdem menſis, & anni, Illuſtriſſ. ac Reverend. Archiepiſcopo Panormitano directa, quæ in Archivio M. C. Archiepiſcopalis conſervantur, facultatem eidem Archiepiſcopo commiſit, recenſitas Moniales (ſalutari pœnitentia injuncta) abſolvendi a cenſuris violatæ clauſuræ Sedi Apoſtolicæ reſervatis. Qui ſunt proprii termini decretorum, & epiſtolarum, quæ originalia præ manibus habui, & propriis oculis perlegi.

3535 Ex quibus duo concluduntur. 1. Recenſitas Moniales incurriſſe excommunicationem Papæ reſervatam. 2. Ab ea, ſi eſt publica, non poſſe Epiſcopum abſolvere.

3536 Et colligitur 1. Potiori jure excommunicationem reſervatam incurrere, ſi fracto pariete intermedio, e proprio Monaſterio egrediantur in domum exterorum immediate contiguam, etiam ſi id faciant animo eam domum cum Monaſterio incorporandi; ſi id abſque legitima Superiorum licentia agant; *v. n.* 3528.

3537 2. Clauſuram adæquate definiri, quod *ſit locus ille, qui janua clauſa continetur, ad quem exteris non patet acceſſus*. Sic namque comprehenduntur Moniales alterius Monaſterii, etiam immediate contigui, quæ quidem reſpectu alterius ſunt exteræ.

3538 3. Monialem, quæ egreſſa eſt e proprio Monaſte-

naſterio in aliud immediate contiguum, duas incurriſſe excommunicationes reſervatas; quia duo ſunt actus, egreſſus videlicet, & ingreſſus, ut *in n.* 3518. Quantum ad abſolutionem excommunicationis ob ingreſſum, diſcurre, ut *a num.* 3524. *ad* 3526. Quantum autem ad abſolutionem excommunicationis quoad egreſſum, diſcurre, ut *a num.* 3511. *ad* 3516.

QUÆRES II.

3539 *An recenſita Monialis poſſit abſolvi a cenſura per egreſſum virtute Bullæ Cruciatæ?*

RESp. non poſſe. Quia privilegium Cruciatæ, quoad articulum eligendi Confeſſarium, & abſolvendi a caſibus reſervatis, non ſuffragari Regularibus, & Monialibus, declaraverunt plures Summi Pontifices; Pius V. Conſtitut. 132. *Exponi nobis* 22. Julii 1571. Clemens VIII. Conſtitut. 64. *Romani Pontificis* 23. Novembr. 1599. & Urb. VIII. Conſtitut. 105 *In ſpecula* 16. Junii 1630. ut infra de Bulla, ita ut adhuc id affirmare potius temeritatem ſapiat, quam probabilitatem; unde non video, quo pacto poſt propoſitionem primam ab Innoc. XI. damnatam, poſſit quis hanc opinionem ſequi.

3540 Nec juvat dicere, quod Moniales poſſint uti privilegio Bullæ de licentia ſui Superioris, quia earum Superior vel eſt Epiſcopus, vel Prælatus Regularis; iſti autem poſſunt quidem cedere juri ſuo, & dare licentiam utendi Bulla pro reſervatis, ſed pro reſervatis ſibi, minime pro reſervatis Papæ; quia Papa vult quoad ſibi reſervata, ea ſubjici Sedi Apoſtolicæ, per hæc verba: *Ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, & Sedi Apoſtolicæ quoad ſibi reſervata ſubjecta ſint.*

3541 Pelliz. *de Monialibus cap. 7. n. 4.* tenet, prædictam declarationem Clem. VIII. & aliorum Pontificum comprehendere Moniales ſubjectas Prælatis Regularibus, minime ſubjectas immediate Sedi Apoſtolicæ, ſive Ordinario loci; quia reſpectu harum ceſſat finis prohibitionis, videlicet, quod electio Confeſſarii virtute Bullæ pro reſervatis, *aliquando in ſpeciale vergit Religionis detrimentum.* Nam cum hæ ſint exemptæ a regimine Prælatorum Regularium, talis electio Confeſſarii non poteſt cedere in damnum ipſius Religionis. Tum quia alius finis eſt, ut Moniales quoad Sacramentum Pœnitentiæ ſubjiciantur *diſpoſitioni ſuorum Prælatorum*; quo pacto autem poſſunt quoad hoc ſubjici Prælatis ſui Ordinis, ſi ſunt ab eorum juriſdictione exemptæ? Ita Pelliz.

3542 Dico autem pro certo, prædictam declarationem comprehendere etiam Moniales a Prælatis Regularibus exemptas: conſtat ex verbis ipſius Bullæ Clem. VIII. ab ipſo Pelliz. relatis.

(Conceſſionem S. Cruciatæ, & aliorum indultorum particularium, quantum ad prædictum articulum eligendi Confeſſorem, & abſolvendi a caſibus reſervatis, cum fratribus, & ſororibus Monialibus Ordinis prædicti (ſupple tu, B. Mariæ de Monte Carmelo) ac aliorum quorumcumque Ordinum, &c. ubilibet, locum minime habere, nec cenſeri, ſed noſtræ intentionis exiſtere, quod iidem fratres & Moniales, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubjecti ſint, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium declaramus; eiſdem tamen Prælatis, ut in uſu hujuſmodi poteſtatis, ſe cum ſubditis benignos, & faciles exhibeant, præcipimus.)

3543 Inſuper Urb. VIII. *citat.* idem confirmat, dicens, quod talis electio, & abſolutio virtute Bullæ cedit *in maximum ſtatus, & Regularis obſervantiæ præjudicium.* Item *in detrimentum eorum Regularis diſciplinæ.* Ubi, ut vides, Clem. & Urb. loquuntur intranſitive, minime tranſitive, nimirum, quod talis electio facta a fratribus, cedit in detrimentum obſervantiæ, & diſciplinæ Regularis Religionis fratrum, facta vero a Monialibus, in detrimentum obſervantiæ, & Religionis Monialium; Moniales enim, v. g. Clariſſæ, ſunt vere Religioſæ, & vere in ſe Religionem, & Ordinem conſtituunt; ſolum dicuntur ejuſdem, aut diverſi Ordinis, relate ad Religionem virorum.

3544 Confirmatur 1. Quia Clem. & Urban. eodem modo id declarant, & prohibent quoad Fratres, & quoad Moniales; igitur ſi loquendo quoad Fratres, ſumunt finem illum damni obſervantiæ, & diſciplinæ Regularis intranſitive, ita loquendo quoad Moniales, 2. Quia non minoris, ſed majoris conſiderationis eſt diſciplina, & Obſervantia Regularis ipſorum Monaſteriorum Monialium, quam Religioſorum virorum, unde pro ea ſervanda Pontifices intranſitive loquuntur, ac proinde abſolute, ſive Moniales ſint ſubjectæ Regularibus, ſive Ordinario.

3545 Corroboratur ex *num.* 3540. ex Urban. VIII. qui quoad excluſionem Cruciatæ vult Moniales etiam Sedi Apoſtolicæ quoad ſibi reſervata ſubjici.

Non ceſſat igitur pro Monialibus Ordinario ſubjectis primus finis.

3546 Secundus finis, quod ſint ſubjectæ *diſpoſitioni ſuorum Prælatorum*, etiam verificatur de Monialibus immediate ſubjectis Ordinariis: quia Ordinarii, & Epiſcopi ſunt vere, immo magis principaliter Prælati. Et *ubi lex non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus, l. de pretio, 10. ff. de publ. in l. rem. act.* Maxime cum idem finis Obſervantiæ, & diſciplinæ Regularis ſervandæ militet pro cunctis Monialibus, ſive Prælatis Regularibus, ſive Ordinariis immediate ſubjectis.

3547 Confirmatur: quia aliud eſt dicere, quod Moniales quorumcumque Ordinum ſubjectæ ſint *diſpoſitioni ſuorum Prælatorum*; & aliud *Prælatorum ſui Ordinis.* Primum dicunt Clem. & Urb. minime ſecundum, quod Pelliz.

ADDITIO.

Apponuntur Variæ declarationes Sacræ Congregationis Concilii Tridentini in ordine ad clauſuram Monialium.

1 VIdenda ſunt nonnulla, circa poteſtatem Epiſcoporum in ordine ad Clauſuram Monialium, quæ ſunt exemptæ ac Regularibus ſubjiciuntur. Præmitto, cum communi Doctorum ſententia, quod omnes de clauſura tractantes ſupponunt, & videri poſſunt Bonacina, Sanchez, Tambur. *loc. infra cit.* Azor. *lib. 13. inſtit. Moral. cap. 8. qu. 2.* & colligitur evidenter ex conſtitutione Bonifacii VIII. quæ incipit *Periculoſo*, *& ex c. 9.* incipit *Paſtoralis*, ſcilicet Moniales eſſe in triplici differentia. Aliæ ſunt enim ſubjectæ Epiſcopis. Aliæ immediate Sedi Apoſtolicæ. Aliæ vero immediate Regularibus, quæ etiam dicuntur exemptæ. Inſuper duplex in Epiſcopo dari poteſtas. Alia ordinaria. Alia delegata: de quibus DD. paſſim. Expendo igitur hoc duplex Monialium genus cum hac duplici Epiſcoporum auctoritate. Certum eſt, quod Jus cogendi ad Clauſuram Moniales Epiſcopo ſubjectas eſt jus ipſius Epiſcopi auctoritate ordinaria. In Monaſteriis vero Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjectis eſt jus ejuſdem Epiſcopi authoritate delegata Sedis Apoſtolicæ. Certum etiam eſt apud omnes Epiſcopum non habere jus ſuper Clauſuram Monialium exemptarum authoritate ordinaria. Ideo enim vocantur exemptæ, quia non ſubduntur juriſdictioni ordinariæ Epiſcoporum. Hujus ratio eſt generalis exemptio Regularium a juriſdictione Epiſcopi, de qua nemo hucuſque dubitavit. At Moniales exemptæ Regularium regimini ſubjectæ ſunt in numero Regularium, potiunturque & gaudent reſpective Regularium exemptionibus, & immunitatibus ſpiritualibus, ac

temporalibus, ut ex diverſis Summorum Pontificum Conſtitutionibus, præſertim Sixti Quarti, & Leonis Decimi demonſtrat Tambur. *de jure Abbatis diſput.* 12. *qu.* 1. Atque adeo etiam Moniales exemptæ ab ordinaria juriſdictione Epiſcopi eximuntur. Tota igitur difficultas reducitur ad poteſtatem delegatam, an hanc habeant Epiſcopi, quoad Clauſuram ſuper Monaſteria exempta. At ego, non ſolum improbabilem, ſed etiam falſam exiſtimo, poſt Concilium præſertim Tridentinum, ac poſt Conſtitutionem Gregorii Decimi quinti, de exemptorum privilegiis, de qua infra. Quia vero hæc delegata poteſtas, quæ Epiſcopis competit, vel a Romanis Pontificibus, quæ a Conciliis ſpecialiter eis demandari oportet, ideo cardo hujus controverſiæ in eo verſatur, ut videamus, an illa vere demandata ſit. Itaque audiamus Sacram Congregationem Concilii. Hæc autem ſcribens Cardinali Paleotto, ſic ait 24. Februarii 1583. *Licet Epiſcopis in viſitatione Clauſuræ Monaſteriorum Regularibus ſubjectorum, inveſtigare diligenter, & informationem capere, etiam a Monialibus, an clauſura aliquo modo ſit violata.*

Et Sacra Congregatio Concilii Tridentini, ſcribens Archiepiſcopo Mediolanenſi dixit: *Epiſcopus viſitans Clauſuram Monialium Regularibus ſubjectarum, poteſt eas examinare, in his, quæ pertinent ad Clauſuram, & poteſt etiam ſermonem habere ad moniales, intra, vel extra ad Crates, & Sacramenta miniſtrare. Die 23. Martii* 1578.

Item in eadem Mediolanenſi; *Epiſcopus in Monaſteriis monialium ſuæ Diœceſis, alteri Epiſcopo ſubjectis, ex Concil. Tridentin. habet jus viſitandi quoad Clauſuram, & eamdem poteſtatem quoad alia, quam habet in Monaſteriis ſubjectis Regularibus,* 14. *Aprilis* 1579.

Et in Viterbienſi 26. Junii 1627. *Sacra, &c. ſæpius cenſuit Epiſcopum ad Clauſuram cuſtodiendam, etiam in Monaſteriis Regularibus ſubjectis poſſe excommunicationis latæ ſententiæ pœnam, ſibi reſervatæ, imponere circa aperitionem oſtii clauſuræ extra caſus indigentiæ, necnon circa acceſſus, & colloquia cum Monialibus, ac dictam excommunicationem ligare, nedum regulares accedentes, verum etiam Moniales, ſi de ipſis mentio fiat, adeo ut ſuperior Regularis ab eadem excommunicatione abſolvere nequeat.* Cap. *monaſteria 8. de vita & honeſtate Clericorum.*

Hanc declarationem afferunt, etiam ex Regularibus, Peyrinus *in addit. decret.* 5. Deiben. *d. cap.* 15. *dub.* 22. *num.* 24. Id autem ſpectare ad ordinarium cumulative, quoad ſuperiores regulares, non autem privative, declaravit Sacra Congregatio Epiſcoporum *in Foſſanenſi* 31. *Auguſti* 1658, independenter tamen a Superioribus Regularibus.

Ita, quod Superior Regularis non poſſit prætendere viſitare velle Clauſuram Monialium, ſibi ſubjectarum ſimul cum Epiſcopo, vel aſſiſtere illius viſitationi, ut declaravit eadem Sacra Congregatio Epiſcop. *in Fulginatenſi* 20. *Januarii* 1648. Et ſæpius decrevit Sacra Congregatio Concilii, ac cenſuit noviſſime, *in Urbinatenſi die* 10. *Martii* 1663. *ad cap.* 5. *ſeſſ.* 25. *de Regul. Cum enim quæreretur,*

An in Edicto, quod nemo ingrediatur Monaſteria monialium, vel cum ipſis loquatur, ſine licentia Archiepiſcopi, poſſint comprehendi moniales S. Claræ exemptæ a Juriſdictione Archiepiſcopali? Sacra &c. reſpondit affirmative.

Luculenter autem declaravit eadem Sacra Congregatio Concilii *in Ratisbonenſi* 24. *Martii* 1647. in qua cum quæreretur: An in d. Concilio Trident. & Bulla Gregorii XV. comprehendantur Monaſteria etiam Ordinis Ciſtercienſis?

Die 24. Martii 1647. *Sacra Congregatio reſpondit comprehendere omnes ordines, etiam Ciſtercienſes.*

Item Sacra Congregatio Epiſcop. & Regul. die 24. *Auguſti* 1594. *cenſuit, quod moniales Regularibus licet ſubjectas alloqui nemo poſſit abſque licentia Epiſcopi, vel ejus Deputati.*

Quod Decretum non ſolum fundatur in doctrina Sac. Concil. quod Clauſuræ cuſtodiam ordinario committit, ſed etiam in ratione boni Regiminis ad Sacram Congregationem Epiſcop. & Regul. etiam abſque alio Canone, vel Decreto ex officio ſpectanti, ut declaravit eadem Sacra Congregatio *in Bononienſi* 26. *Auguſti* 1597. *In Auximana* 2. *Septembris, in Novarienſi* 24. *Novembris ejuſdem anni, & in Aquilana* 22. *Februarii* 1644.

Item 25. Junii 1596. *Cenſuit, Epiſcopum viſitare poſſe Clauſuram Monialium non ſibi ſubditarum, ſine aſſiſtentia Superioris Monaſterii.*

Die 25. Februarii 1573. *Cenſuit poſſe Epiſcopum interrogare Moniales Regularibus ſubjectas de pertinentibus ad Clauſuram. Et idcirco Monaſterium ingredi.* Eadem 26. Aprilis 1584.

Idque etiamſi nunquam alias viſitatæ fuerint. Eadem 24 Novembris 1617.

Ac toties, quoties expedire judicaverit. Eadem Sacra Congregatio apud Gallettum, Zerolam, & Armendariæ.

Ac interrogare Moniales de omnibus pertinentibus ad Clauſuram, ac providere. Eadem in Mediolanenſi 24. Aprilis 1581.

Et Superiores Regulares non poſſunt illum impedire. Eadem in Ferrarienſi 2. Martii 1600.

Neque Nuncius Apoſtolicus. Eadem 19. Junii 1648.

Die 17. Junii 1605. in Januenſi *cenſuit acceſſum ad collocutoria, vel rotas, vel alias Monaſteriorum Monialium partes, eſſe materiam pertinentem ad Clauſuram, & per conſequens ſpectare ad ordinarium etiam in Monaſteriis ſubjectis Regularibus, qui ea ad libitum viſitare poteſt.*

Cura enim, atque cuſtodia Clauſuræ Epiſcopis demandata intelligi debet, non ſolum materialiter; ſed formaliter. Sed quid tergiverſamur? Ita enim ad excludenda omnia ſubterfugia declaravit Sacr. Congregat. Concil. approbante Clemente Nono, *die* 11. *Maii* 1669.

Sacra &c. Habita notitia, quod nonnulli Regulares abſque licentia Crates Monaſteriorum Monialium adire, & frequentare non dubitent, prætendentes non eſſe interdictum per breve tempus, etiam uſque ad quadrantem horæ cum dimidio, quod horologio arenario, aliquando metiuntur, Moniales aliaſque perſonas intra Clauſuram exiſtentes alloqui. Et hanc opinionem tanquam tutam affirment, diſſeminent, & forſan in ſcriptis etiam evulgent; proprias graviter inlaqueantes conſcientias, & ſcandala conſoventes: ad hujuſmodi perniciosos errores eliminandos, opinionem prædictam improbans, rejiciens, ac damnans, declaravit, Regulares cujuſcumque Ordinis, Militiæ, Societatis, Congregationis, Inſtituti, etiam de quibus ſpecialis mentio foret habenda, qui ad Monaſteria Monialium, quamvis ab ordinarii juriſdictione quomodolibet exempta, & etiam ipſis regularibus ſubjecta, vel alias ſpeciali mentione digna abſque legitima facultate accedunt, colloquendo, etiam per quodcumque modicum temporis ſpatium cum Monialibus, aut aliis intra Clauſuram degentibus, peccare mortaliter, eoſque ſub excommunicationis, privationis Vocis activæ, & paſſivæ, aliiſque contra regulares accedentes ſine licentia ad Monaſteria Monialium, ſtatutis pœnis poſſe ab ordinario, tanquam Apoſtolicæ Sedis Delegato, coerceri.

Et die 7. Junii ejuſdem anni, facta relatione, *S. D. N. Sanctitas ſua præſentem declarationem approbavit, ac typis dari ſervarique juſſit.*

CATALOGUS CENSURARUM, ET CASUUM RESERVATORUM

SUSPENSIONES.

3548 1. Contra ſuſcipientes Ordines ſacros ſub titulo ficto patrimonii, vel beneficii, vel extra tempora ab Eccleſia præſcripta, vel ante legitimam ætatem, vel abſque litteris dimiſſoriis. Trident. *Seſſ. 21. de reform. c. 2. ſeſſ. 23.*

2. Suſcipientes duos ſacros Ordines eodem die, aut duobus diebus continuis, & immediatis; qui ſuſpenduntur ab exercitio poſterioris; quæ ſuſpenſio eſt Papæ reſervata.

3 Suſcipientes Ordinem ſuperiorem per ſaltum, non recepto inferiori, v. gr. Sacerdotium non recepto Diaconatu. Trid. *ſeſſ. 23. c. 14.*

4. Contra Clericum, qui vacante Sede Epiſcopali Ordinem ſacrum recipit cum dimiſſoriis Capituli, niſi occaſione beneficii recepti, aut recipiendi arctus fuerit. Et Capitulum contraveniens interdicto ſubjacet, & ſic ordinati ſunt ipſo facto ſuſpenſi ab Ordinibus ſuſceptis ad beneplacitum futuri Epiſcopi. Trid. *ſeſſ. 7. cap. 10.*

5 Contra Sacerdotem ſæcularem, aut Regularem, qui conjungit in matrimonium, aut benedicit ſubditos alterius Parochiæ ſine licentia Parochi, vel Ordinarii. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 1. de reform.*

6. Contra Epiſcopum, qui Ordines, vel primam tonſuram confert extraneo abſque dimiſſoriis proprii Epiſcopi, aut Ordinationes habet in aliena diœceſi abſque licentia Ordinarii. Trid. *ſeſſ. 23. de reform.*

7. Contra Religioſos introducentes mulieres intra Monaſteria, qui ſunt ſuſpenſi a divinis Officiis, ex Bulla S. Pii V. & Gregor. XIII. Ubi ipſæ fœminæ ingredientes Monaſteria virorum, aut econverſo, ſub prætextu facultatum, excommunicantur ipſo facto.

EXCOMMUNICATIONES

Reſervatæ Papæ extra Bullam Cœnæ.

3549 1. PErſeverantes in excommunicatione delegati Papæ poſt annum.

2. Communicantes in divinis ſcienter cum excommunicatis a Papa: dummodo communicans ſit Clericus, & excommunicatus ſit nominatim denunciatus.

3. Incendiarii nominatim per ſententiam Eccleſiæ publicati.

4. Illi, qui gravant in perſonis aut bonis eos, qui ſententiam excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti in aliquem tulerint, ſi in eo per ſpatium duorum menſium perſeveraverint.

5. Illi, qui poſt abſolutionem a priori excommunicatione reſervata Papæ, ſub conditione comparendi coram Papa, aut ſatisfaciendi parti læſæ, talem conditionem elapſo tempore negligunt.

6. Religioſi, qui Sacramentum Extremæ Unctionis, aut Euchariſtiæ per modum viatici, vel matrimonia ſolemnizant ſine ſpeciali licentia Parochi; vel abſolvunt excommunicatos a Canone, præterquam in caſibus in jure conceſſis.

7. Confeſſarii, qui diſpenſant in votis ultramarinis, SS. Petri, & Pauli, & S. Jacobi in Compoſtella, Caſtitatis, & Religionis, atque a caſibus reſervatis Papæ abſolvunt ſine privilegio, & conceſſione.

8. Lacerantes, & exenterantes corpora defunctorum, ut conſerventur, vel ut decoquantur, ut oſſa poſſint in alia loca transferri.

9. Dantes, vel recipientes aliquid per modum pacti, & conditionis ob ingreſſum Religionis.

10. Spoliantes Eccleſiam cum fractura portarum, aut feneſtrarum, poſtquam fuerint per ſententiam Eccleſiæ nominatim denunciati.

11. Moniales profeſſæ, ſi e Monaſterio egrediantur, niſi cauſa magni incendii, aut lepræ, aut peſtis, per Superiorem, & Epiſcopum probata; item eas comitantes, & recipientes.

12. Ingredientes Monaſteria monialium ſine neceſſitate, & debita licentia. Et mulieres ingredientes Monaſteria virorum ſub prætextu facultatum.

13. Clerici, vel laici quacumque arte uſurpantes bona, res, jura, fructus, reditus, aut juriſdictiones alicujus Eccleſiæ, vel beneficii ſæcularis, Montium pietatis, aut aliorum piorum locorum; vel impedientes, ne percipiantur ab eis, ad quos de jure ſpectant.

14. Prædicatores, qui aliquid prædicant contrarium, aut diſſonum Sacræ Scripturæ. Qui tempus præfixum futurorum malorum, vel adventus Antichriſti, aut certum Judicii diem prædicunt. Qui futura quaſi ſpecialiter revelata dicunt, aut alienas, atque inanes divinationes aſſeverant, ex Leone X. in Concil. Lateranenſi.

15. Religioſi, aut Clerici ſæculares, qui aliquem inducunt ad vovendum, jurandum, aut promittendum, ut apud eorum Eccleſias, ſepulturam eligat, vel jam electam amplius non mutet: *Clement. cupientes, & cap. 1. Bonif. VIII. de ſepulturis*

16. Illi, qui contra piam ſententiam de Immaculata B. M. V. Conceptione, ejuſque feſtum, aut cultum, aliquid quovis modo, publice, vel privatim, voce, vel ſcripto, loqui, concionari, tractare, diſputare auſi fuerint, vel argumenta contra eam afferendo, & inſoluta relinquendo. Alexand. VII. in Bulla *Sollicitudo*, die 8. Decembris 1661.

CASUS RESERVATI
In Bulla Cœnæ Domi.

3550 1. HÆretici cujuſcumque ſectæ, eorumdem receptatores, fautores, defenſores, eorumdem libros hæreſim continentes, vel de Religione tractantes, ſcienter legentes, retinentes, imprimentes, defendentes, & ſchiſmatici: *vid. tom. 2. n. 286. a n. 281. & a n. 318.*

2. Appellantes ab ordinationibus, ſeu mandatis Romani Pontificis, ad futurum Concilium, eorumque fautores.

3. Piratæ, curſarii, ac latrunculi maritimi diſcurrentes mare Romani Pontificis, præcipue a Monte Argentario uſque ad Terracinam, ac eorum fautores, receptatores, & defenſores.

4. Naufragorum Chriſtianorum cujuſcumque generis bona, etiam in littoribus inventa, ſurripientes.

5. Imponentes nova pedagia, & gabellas, vel eas augentes, præterquam in caſibus a jure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia permiſſis.

6. Falſificantes litteras Apoſtolicas, aut falſo fabricantes.

7. Deferentes arma, aut alia uſui bellico idonea ad Turcas, & alios Chriſtiani nominis inimicos, vel hæreticos, per Sanctæ Sedis ſententiam expreſſe, & nominatim declaratos. Vel ad Chriſtianæ Reipublicæ aut Catholicæ Religionis ſtatum pertinentia in ejuſdem damnum illis annunciantes.

8. Impedientes eos, qui victualia, & alia neceſſaria Romam convehunt.

9. Ad Sedem Apoſtolicam venientes, vel ab ea recedentes, ſua, vel aliorum opera lædentes, vel ſine juriſdictione vexantes in Curia Romana commorantes.

10. Romipetas, & peregrinos, etiam in Urbe morantes, vel recedentes, lædentes, & in his dantes auxilium; conſilium, vel favorem.

11. Interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hoſtiliter inſequentes S. R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Sediſque Apoſtolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos a ſuis Diœceſibus, Territoriis, Terris, ſeu Dominiis ejicientes, necnon ea mandantes, vel rata habentes, ſeu præſtantes in eis auxilium, conſilium, vel favorem.

12. Occidentes, quovis modo percutientes, aut bonis ſpoliantes, per ſe, vel per alios, eos, qui pro negotiis ſuis ad Romanam Curiam recurrunt, aut eorumdem Advocatos, procuratores, Agentes, Auditores, vel Judices ſuper dictis cauſis deputatos.

13. Appellantes a gravamine, vel futura executione litterarum Apoſtolicarum, ad laicam poteſtatem.

14. Executionem litterarum Apoſtolicarum, aut aliarum expeditionum, impedientes, & prohibentes ad gratias impetrandas accedentes.

15. Judices ſæculares, qui Eccleſiaſticas perſonas trahunt ad ſua tribunalia, quique Eccleſiaſticam libertatem tollunt, aut in aliquo perturbant: *v. tom. 1. num. 719.*

16. Impedientes Prælatos, ne ſua juriſdictione utantur, quique illorum, & Delegatorum judicia eludentes, ad Curiam ſæcularem recurrunt, aut contra illos decernunt, atque in his præſtantes auxilium.

17. Uſurpantes juriſdictiones, fructus, reditus, & proventus ad Sedem Apoſtolicam, & quaſcumque Eccleſiaſticas perſonas ratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum pertinentes, vel ea ſequeſtrantes: *v. a num. 704.*

18. Imponentes decimas, & alia onera perſonis Eccleſiaſticis, Eccleſiis, Monaſteriis, aut eorum fructibus; *v. num. 704. & a num. 791.*

19. Judices, & quilibet miniſtri, aut executores ſæculares, quomodolibet ſe interponentes in cauſis capitalibus, ſeu criminalibus, contra perſonas Eccleſiaſticas.

20. Occupantes, invadentes, aut detinentes bona, aut terras Eccleſiæ Romanæ immediate, vel mediate ſubjecta, & illius juriſdictionem uſurpantes.

Hi caſus ſunt deſumpti ex ipſa Bulla Cœnæ, *ut in Bullario tom. 4. & 6.*

ALII SEX CASUS EXTRA URBEM,
& intra Italiam Summo Pontifici reſervati.

3551 1. VIolatio immunitatis Eccleſiaſticæ circa confugientes ad Eccleſias, *vid. tom. 1. a num. 609.*

2. Violatio clauſuræ Monialium ad malum finem: *v. a num. 3482.*

3. Injectio manus violentæ in Clericum.

4. Provocatio, & pugna in duello: *vid. tom. 1. a num. 2130.*

5. Simonia realis ſcienter contracta: *vide tom. 1. a num. 1201.*

6. Confidentia beneficialis: *v. tom. 1. a n. 1264.*

PRÆFATI CASUS HIS CONTINENTUR VERSIBUS.

Caſus 20. Bullæ Cœnæ.

3552 1. HÆretici. 2. A Papa appellans. 3. Cum fure. 4. Piratæ.
5. Augens vectigal. 6. Aut breve Falſificans.
7. Hoſtibus arma ferens. 8. Victum quive amovet Urbe.
9. Quos Papa. 10. Aut pietas. 11. Aut ſua cauſa ciet.
12. Præſulibus gravis. 13. Ad laicum ſpectantia ſacrum.
14. Sit reus. 15. Aut Judex, qui trahit arcta forum.
16. Prælati. 17. Eccleſiæve uſurpans jura.
18. Onus & qui
His ſtatuit. 19. Capitis noſcit eoſque reos.
20. Sedis Apoſtolicæ terras quique occupat atrox,
Hos omnes Domini Cœnæ Anathema ligat.

ALII SEX CASUS.

3553 1. JUra ſacri violata loci. 2. Vel ſepta ſacrarum Virginum.
3. It in Clerum cum violenta manus.
4. Simonia fide. 5. Aut facto producta.
6. Duellum.
Hos intra Italiam, nonniſi Papa levat.

EXPOSITIO.

3554 1. IN 3. caſu Bullæ Cœnæ non comprehenduntur, qui furantur in fluminibus, aut in alio mari, ſed in mari Pontificis. Nec qui ad alia pergentes, ſemel ex accidenti alterius navis bona deprædantur; ſed qui ex profeſſo ibi rapinis dant operam, licet actu nihil furentur. Nec Catholici infideles perſequentes, & rapientes. Nec ſi inter ſpoliatos, & ſpoliantes ſit bellum, quia tunc non dicuntur piratæ, ſed repreſſalia facientes.

2. In 4. non comprehenduntur, ſi bona non ſunt Catholicorum. Si quis capit cum ſuæ vitæ periculo, & aliter periiſſent. Si ab hoſtibus incendio, aut vi demerguntur. Vel ſi bona naufragantium ab alio capta, ab eo dono aut furto quis accipiat.

3. In 5. comprehenduntur novæ gabellæ, non antiquæ, niſi quoad novum augmentum. Item impoſitæ a non habentibus auctoritatem imponendi. Eam habent Papa, Concilium generale, Imperator, Rex; eam non habent Civitates, & alii Principes, alterius ſupremi Principis juriſdictioni ſubjecti, niſi habeant mixtum imperium.

4. In 6. Incurritur, ſi in litteris originalibus, aut authenticis Sedis Apoſtolicæ, aliquid etiam minimum addat, mutet, aut deleat, quod verborum ſenſum mutet. Non incurritur, ſi litteræ expiraverint, aut ſi error grammaticalis corrigatur.

5. In 7. non comprehenduntur, qui vendunt ſine delatione, ut ſi Chriſtiani in iis partibus degentes illis vendant, aut exiſtentes in propriis locis, v. g. Liburni, vendant Turcis ad ſe venientibus.

6. In 10 comprehenduntur illi, qui Romam petunt, vel ibi commorantur devotionis, ſeu peregrinationis cauſa.

7. In 17. non comprehenduntur, qui tales fructus mobiles furantur, ſicut alii fures, quia hi non dicuntur ſequeſtrare, nec uſurpare, quod eſt quædam appropriationis ſpecies, ſed furari. Neque qui bona perſonæ Eccleſiaſticæ uſurpant, illi provenientia, non ratione Eccleſiæ, Monaſterii, aut beneficii Eccleſiaſtici, ſed ratione patrimonii, aut alterius tituli temporalis, & non Eccleſiaſtici; nec quando beneficia vacant.

Hæc ex ſumma Dianæ, Toleto, & Mendo *verb. Bulla Cœnæ*. Pro ſex caſibus Clem. VIII.

3555 Religioſi gaudent immunitate confugiendo ad proprias Eccleſias ob delictum etiam in ejuſdem Eccleſiæ Monaſterio commiſſum: & Superiores, ac alii extrahentes, incurrunt cenſuram, ſi eos extrahant ad infligendam pœnam in foro externo debitam delicto intra idem Monaſterium commiſſo. Non incurrunt autem, ſi extrahant ad correctionem. Patet ex dict. *a num. 681. ad 684.*

3556 Quibus accedit deciſio Sacr. Congregat. Immunit. in Æſina apud Matthæucci *tom. 2. ver. Immunit. Eccleſ. num. 30.*

(Expoſuit Sacr. Congregationi ſuper Immunitate Eccleſiaſtica, & controverſiis juriſdictionalibus, Fr. Carolus de Montecchio Ord. Minorum Obſervantiæ Reformatorum S. Franciſci, ſe extractum fuiſſe de mandato Patris Provincialis ab Eccleſia Conventus Æſini, in quo morabatur, inſtando propterea declarari incidiſſe in excommunicationem tam ipſum Provincialem, quam Fratres executores: Et eadem Sacr.

Con-

Congregat. auditis rationibus a P. Procuratore Generali Ordinis allati', inter quas adductum fuit, prædictum Fratrem Carolum extractum fuiſſe ad correctionem, & ob id ad domum diſciplinæ tranſlatum; cenſuit, Provincialem, alioſque Fratres profeſſos non incurriſſe. Romæ hac die 19. Aprilis 1701.)

EXPLICATUR EXCOMMUNICATIO PERCUSSORIS CLERICI.

3557 PErcuſſorem Clerici, aut Monachi excommunicat Innoc. II. *cap. Si quis ſuadente* 17. *qu.* 4. his verbis: *Si quis ſuadente diabolo in Clericum, vel Monachum manus violentas injecerit, anathematis vinculo ſubjaceat, & nullus Epiſcoporum præſumat eum abſolvere*: comprehenduntur mares, fœminæ, mandantes, conſulentes, aut ad id poſitive efficaciter cooperantes, effectu ſecuto.

3558 Nomine *Clerici*, veniunt Clerici ſaltem prima tonſura initiati, habitum, & tonſuram geſtantes, etiamſi ſint excommunicati, ſuſpenſi, interdicti, irregulares, aut verbaliter degradati. Item Clericus conjugatus, ſi cum una, & virgine contraxit, & habitum ac tonſuram deferat. Hi quidem gaudent privilegio Canonis: *Si quis*.

3559 Privilegium Canonis amittit Clericus. 1. Bigamus *vere*, quatenus cum duabus contraxit, vel *interpretative*, quatenus cum una corrupta, *lib.* 1. *in* 6 *tit. de bigamis*. 2. Si habitu, & tonſura dimiſſis, ter monitus non reaſſumpſit, *c. Cum contingit* 2. *de ſent. excomm.* 3. Qui ſine habitu & tonſura, enormibus ſe immiſcet, craſſando, latrocinia committendo, ſeditiones, aut bella commovendo, &c. *v. n.* 737. *&* 787.

3560 Nomine *Monachi*, includuntur Religioſi profeſſi, & Moniales, Converſi, & Converſæ, *c. Cum illorum, & cap. de Monialibus lib.* 5. *tit.* 39. *de ſent. excomm.* Novitii utriuſque ſexus, etiamſi ſint admiſſi ante annum 15. dummodo non ſint infantes, ſed uſum rationis habeant, & hi dicuntur *Oblati*, *c. Religioſos, de ſent. excomm. in* 6. Tertiarii Mendicantium, ſi habitum geſtent, & in communitate vivant. Mulieres Tertiariæ in propriis domibus viventes, vitam cœlibem ducentes, juxta formam *num.* 748. præſcriptam Conſtit. Leonis X. *Dum intra*.

Eremitæ collegialiter viventes, ſub obedientia Epiſcopi, aut alicujus Prælati viventes, Gloſſ. *in c. Qui vere* 16. *qu.* 2. & ex uſu cum tacita voluntate Pontificis. Et quamvis profeſſionem non emittant, eorum eſt ſimilitudinaria Religio, ad ſimilitudinem ſcil. Fratrum Eremitarum.

Omnes illi, qui habitu Religioſo aſſumpto Monialium ſervitiis ſunt mancipati, & pro illis eleemoſynas quærunt, dummodo vivant prope Monaſterium, earum more. Item Laici, qui habitu Clericali incedentes, inſerviunt Congregationi Presbyterorum, qui collegialiter modo Religioſo ſub certo Superiore vivunt.

Denique equites S. Joannis Hieroſolymitani: quia ſunt vere Religioſi. De reliquis equitibus dic, *ut in num.* 746.

3561 *Per injectionem violentam manuum*, intelligitur *omnis actio exterior injurioſa, perſonam Eccleſiaſticam violenter tangens, ſive immediate, ſive mediate*, v. g. ſi veſtem tangat. Hinc ſi quis improperia in Clericum dicat, aut lapidem projiciat, ſed lapis eum non tangat, excommunicationem non incurret.

3562 Item nomine *manus*, venit quodlibet inſtrumentum, quo fit actio phyſica injurioſa, nempe pes, &c. & ponitur *manus*, quatenus eſt inſtrumentum magis ſolitum ad tales injurias.

Ad hanc igitur excommunicationem incurrendam, tria copulative requiruntur, factum conſummatum, violentia, & injuria. Injuria ſemper eſt annexa actioni phyſicæ, violentæ, & nocivæ.

3563 Maſtrius ex noſtro Aſſeſano ſummatim & ſatis actiones, in quibus quis excommunicationem incurrat, vel non incurrat, refert; & quidem incurrit, qui Clericum conſpuit, pulvere, luto, vel aqua conſpergit, veſtem lacerat, aliquid per vim & injuriam de ejus corpore eripit, pileum, v. g. pallium, ita ut actio ſit graviter injurioſa, ſi manu, vel pede, aut baculo eum percutiat. Si manus violentas injiciat in equum, cui ille inſidet, ſiſtendo per frænum: quia licet talis actio ſit levis reſpectu corporis, eſt gravis reſpectu honoris; ſi eum perſequatur, ut in flumen, vel foſſam incidat, aut equo decidat. Si in carcere violenter detineat, aut in loco, unde ſine dedecore exire non poſſit.

3564 Incurrit, qui aliqua ex his injuriis phyſicis offendit Clericum mortuum, Pignatelli *tom.* 6. *conſul.* 5. *n.* 3. Sperellus *deciſ.* 45. *n.* 56. contra Henriquez, qui Canon eſt favorabilis ſtatui Clericali, & ideo extendendus. Idem potiori jure dic de Clerico dormiente. At non incurrere, qui veſtes illi non adhærentes laceraret. Sequitur *ex num.* 3561.

Incurrit, qui manu ſiniſtra ad collum Clerici injecta, altera manu ſupra pugionem appoſita; aut qui una manu eo per pectus, aut capuccium apprehenſo, alteram in forma pugni tenens eum minatur: *ſi non eſſes Clericus, te percuterem*. Eſt enim actio phyſica, violenta, & injurioſa, Sperellus *dec.* 45. *n.* 36.

3565 Incurrit, qui venenum Clerico præbet, ſtatim ac ille bibit, Lezana *tom.* 3. *ver. Clericus num.* 5. Sperellus *deciſ.* 20. etiamſi mors non ſequatur, quia propinatio veneni eſt actio exterior phyſica, violenta, & nociva, ac inde injurioſa; & ſecuto hauſtu, habetur effectus ſecutus ſufficiens ad cenſuram (nam recte ponderat Matthæucci *tom.* 1. *ver. Excomm. Canonis num.* 29.)

In caſu veneni propinati, duplex conſideratur effectus, alter eſt ipſa propinatio, ob quam indubie non incurreretur cenſura, niſi ea conſummata eſſet, & ſic niſi Clericus venenum biberet; alter eſt effectus veneni, & nimirum mors; & iſte effectus nullatenus eſt neceſſarius ad incurrendam cenſuram, ſicut non eſt neceſſe ad effectum, ut mandans eam incurrat, quod Clerici mors, vel corporalis læſio ſequatur, ſed ſat eſt, quod mandatarius ſclopum explodens, Clericum cum pulvere vel aliqua materia attingat, quia ſemper verificatur, quod violentas manus injecerit in Clericum, per actionem nimirum juſtitiæ repugnantem, ipſam Clerici perſonam cum injuria & temere tangentem.

Quod ſi mors ſequatur, tunc erit factum enorme, & homicidium.

3566 Non incurrit ipſe Clericus, qui ſe ipſum injurioſe percutiat; quia jus de perſona diſtincta loquitur. Maſtrius contra aliquos.

Nec alius, qui cauſa diſciplinæ, & correctionis, Clericum percutit, ut Pater, Superior, Præceptor, Senex, aut aliquis propinquus. Conſtat ex *Authentica presbyteros* 1. *cap. de Epiſcopo, ex c.* 1. *de ſentent. excomm. & in cap. cum voluntate*.

Nec qui clam crumenam Clerico abſcindit, aut veſtem tollit; quia non eſt actio violenta, ſed fraudulenta.

Nec qui percutit ad defendendum ſe, ſuos, aut ſuas res, vel honorem, cum moderamine inculpatæ tutelæ.

Nec ſi percuſſio ſit jocoſa, vel caſualis, ut quando janitor, vel apparitor turbam arcens percutit Clericum.

Nec ſi percuſſio fiat ex ſubito, & non plene deliberato animi motu, vel ſi injuria judicio prudenti non ſit talis, ut aſcendat ad mortale.

Nec ſi ipſe Clericus percuſſioni ſe ſubmittat, aut conſentiat, ſi percuſſio non ſit injurioſa: v. gr. ſi fiat joco, vel ſi velit ex alterius manibus diſciplinam pati; ſi vero ſit injurioſa, percutiens eſt excommunicatus, etiamſi Clericus percuſſioni conſentiat, quia

injuria ſtatui Clericali irrogatur, cui Clericus cedere non poteſt: *v. a n.* 2096. 2100. *& a* 2115.

Nec qui ratione officii vi extrahit de Eccleſia Clericum divina Officia turbantem, aut ibi indecentia patrantem, Gloſſa *in ver. Celebrationem*: quia præſumitur zelo, & non injuria manus injicere.

Pari ratione non incurrit, qui repellit Clericum injuſte ſuam domum occupantem, ſi alio modo repellere non poſſit; quia utitur jure ſuo, adeoque non committit injuriam.

Nec mulier, quæ percutit Clericum ſuper honeſtate, non puris verbis, ſed facto eam inſultantem, ſi alio modo repellere non poſſit: *v. n.* 2094.

Nec qui percutit Clericum in fragranti crimine cum uxore, matre, ſorore, vel filia repertum, *ex cap. Si vero, ut in num.* 2096. Incurrit autem, ſi percutiat non ſtatim, ſed interpoſito tempore, quo dolor ſedari poſſet. Vel ſi data opera clam expectet, ut in fragranti repertum percutiat; vel ſi eum cum aliis conſanguineis peccantem reperiat, quia textus *citat.* ita diſponit.

Nec pueri ante annum 14. pubertatis pugnis ſe percutientes: ut infra *de excomm. in fine*.

Nec qui percutit Clericum degradatum degradatione reali, & actuali, ut infra de degradatione.

Nec demum incurrit Summus Pontifex, ſi Clericum percutiat; quia ſubjectum cenſuræ debet eſſe ſubditus illi, qui fert cenſuram; Summus autem Pontifex nullum Superiorem agnoſcit, & ideo nullam cenſuram incurrere poteſt. Tum quia cenſura eſt de jure humano poſitivo, & Summus Pontifex eſt ſupra omne jus humanum poſitivum.

PERCUSSIO DIVIDITUR

3567 COmmuniter a Doctoribus in levem, mediocrem, & enormem.

3568 Levis eſt, *quæ fit ſine relictione veſtigii*; ut quæ fit palma, pugno, pede, baculo, vel lapide veſtigium non relinquente.

3569 Mediocris eſt, *quæ fit cum relictione veſtigii, ſine tamen mutilatione, notabili Sanguinis effuſione, aut lethali vulnere*. Ut ſi talis ſit, quod dens, aut capillorum copia evellatur, veſtes effringantur, ſi ſtercore vultus fœdetur, & ſimilibus.

3570 Enormis eſt, *quæ fit cum mutilatione, aut cum notabili ſanguinis effuſione, quæ non ſit e naribus, vel cum lethali vulnere, vel licet in ſe ſit levis, ſit autem enormis & atrox ratione dignitatis perſonæ*. Levis namque erit, ſi alapa percutiatur Clericus; enormis vero, ſi Epiſcopus, Abbas, Provincialis. Levis erit, ſi ſanguis effluat e naribus, quia ſunt organum nimis facile ad emittendum ex leviſſima cauſa ſanguinem: *v. n.* 571.

3571 Recenſita diviſio percuſſionis in triplicem, eſt arbitraria, facta a Doctoribus; ſed judicio quidem prudenti.

3572 In jure autem ex Conſtitut. 2. Joannis XXII. apud Confeſſio *pag.* 19. duplex diſtinguitur, levis ſcil. ſeu modica, & gravis ſeu enormis; quæ Conſtitutio, quia valde juvat, affertur, & eſt, ut ſequitur.

(Perlectis literis veſtris circa abſolutionem excommunicatorum, vos in eis dubitare perſpeximus, quæ eſſet modica, aut levis injuria, circa quam, ſicut talis loquitur, abſolvendi vobis contulimus poteſtatem. Ad quod cum ſit facti potius, quam juris quæſtio, vobis prout poſſumus, reſpondemus: illam videlicet modicam percuſſionem, aut impulſionem, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ ad livorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depilationem capillorum non modicam, vel effuſionem ſanguinis non excedit, nec tam leviſſimi ictus, aut pugni percuſſione ſanguis exiret, tranſire in atrocem injuriam profitemur, ut propter hoc ſit ab abſolutione talium abſtinendum: ut tamen non ſolum ipſum factum, imo etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut injuriandi, circa hoc diligentius attendatur; & ipſius facti circumſtantia, loci videlicet, & etiam perſonæ, quæ ſit levis, vel modica, gravis, aut enormis injuria, manifeſtius cognoſcatur. Loci quidem, ut in theatro, vel in foro coram Rege, Prælato, vel Judice, in Eccleſia coram multis, in alio loco publico alicui injuria conferatur. Perſonæ, veluti ſi Magiſter, vel Judex, aut etiam Magiſtratus, aut Prælatus, Pater, aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel perſonatu conſtitutus, ab inferiori, vel humili contra naturam juris patiatur, per hæc quidem graves videantur injuriæ, & quæ ſint leves, aut modicæ, tanquam ex oppoſito cognoſcantur. Sane quia negotii natura non patitur, ut ad plenum omnia diſſerantur; judicium autem talis enormis injuriæ veſtro duximus arbitrio committendum, ut poteſtatem veſtram, cum ad hæc proceſſeritis, temperetis, ut citra metas hujuſmodi potius, quam ultra eas, circa abſolutionem talium procedatur, ne injuriantes de vicina abſolutione confiſi, de facili in atroces prorumpant percuſſiones, vel injurias, & ſententias Canonis jam periculoſius contemnentes, in excommunicationis ſententias proclivius prolabantur. Tolerabilius eſt enim aliquos, qui per vos etiam poſſunt abſolvi, nobis, vel ſuperiori abſolvendos relinquere, quam contra ſtatuta Canonum imagine quadam abſolutionis (quod non fit ſine grandi periculo) quemquam relinquere innodatum: cum umbra quædam videatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu, &c.

3573 Ex his colliges, percuſſionem dici levem, non in ſe, ſed in comparatione ad mediocrem, & enormem, unde in ſe debet eſſe peccatum mortale, quia excommunicatio non incurritur ob veniale. Nec ſufficit, quod mortalis ſit quoad actum internum; ſed requiritur, quod talis ſit etiam quoad actum externum, quia Eccleſia non judicat de internis; hinc ſi quis animum internum haberet cum violentia & injuria percutiendi Clericum, in effectu tamen abſque extrinſeca violentia & injuria leviter illius pectus tangeret, non incurreret cenſuram, quia actio externa non eſſet mortalis in ſe, ſed ſolum quoad actum odii internum.

3574 In dubio, an percuſſio ſit levis, vel gravis, eſt cenſenda gravis, Clericat. *cap.* 27. *n.* 14. ex extravagant. Pii II. apud Navarr. *cap.* 27. *n.* 91. ſequitur ex Conſtit. Joann. XXII. *n.* 3572. & ex *n.* 3564.

3575 Percuſſor Clerici eſt vitandus abſque eo, quod talis denuncietur, per hoc ſolum, quod ſit notorius percuſſor Clerici, ita ut nulla valeat tergiverſatione celari. Ex extrav. Martini V.

QUANTUM AD ABSOLUTIONEM EPISCOPUS

3576 POteſt a percuſſione levi abſolvere, *ex c. Pervenit, de ſentent. excommun.*

3577 Poteſt a mediocri, & ab enormi abſolvere, ſi fuerit occulta, ex Decr. Trid. *ſeſſ.* 24 *de reform. c.* 6. *ut in n.* 3314. & a publica, ſi perſona excommunicata ſit ex impeditis, ut ſunt Moniales, &c. juxta dicta *a num.* 3345.

PRÆLATUS REGULARIS

3578 POteſt ſuos ſubditos, & Novitios abſolvere, nedum a percuſſione levi, aut mediocri, ex *cap. Monachi, c. illorum*. §. *Si Clauſtrales, & c. Canonica, de ſent. excomm.* ſed etiam ab enormi, ex privilegiis *a n.* 3375. relatis, Lezana *tom.* 1. *c.* 18. *n.* 3. Laym. *in Theol. Moral. lib.* 4. *tract.* 9. *cap.* 7. *n.* 10. Tamb. *de Jure Abb. tom.* 2. *diſp.* 14. *q.* 10. *n.* 6. Sorbo *ver. Abſolutio ordinaria quoad fratres*.

Quia in relatis privilegiis, maxime in illo, in quo